
**SUOMENHEVOSEN NYKYTILA JA TULEVAISUUS
RAVURINA**

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyö

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Mustiala 16.4.2007

Anna Suutari

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Mustialantie 105
31310 Mustiala

Työn nimi Suomenhevosen nykytila ja tulevaisuus ravurina

Tekijä Anna Suutari
Lämpösentie 121
54770 Heituinlahti

Toimeksiantaja Suomen Hippos ry
Tulkinkuja 3
02650 Espoo

Ohjaava opettaja Terhi Thuneberg-Selonen

Hyväksytty _____ . _____ . 20____ arvosanalla _____

Hyväksyjä

Arvosana-asteikko 5 = kiitettävä, 4–3 = hyvä, 2–1 = tyydyttävä

MUSTIALA

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Tekijä	Anna Suutari	Vuosi 2007
Toimeksiantaja	Suomen Hippos ry	
Työn nimi	Suomenhevosen nykytila ja tulevaisuus ravurina	
Työn säilytyspaikka	HAMK, Mustiala	

TIIVISTELMÄ

Suomenhevosen kantakirjausjärjestelmän perustamisesta tulee vuonna 2007 kuluneeksi sata vuotta. Ajatus tämän opinnäytetyön tekemisestä tuli perusteilla olevan Suomenhevosen tulevaisuus -hankkeen tiimoilta. Työn avulla haluttiin saada tutkimustuloksiin perustuvaa ennakkomateriaalia hankkeelle.

Tämän opinnäytetyön pääpaino on hevostenvalmentajille suunnatussa kyselytutkimuksessa ja kyselystä saatujen tulosten esittelyssä. Lisäksi työssä kerrotaan lyhyesti suomenhevosen historiasta, ravikilpailutoiminnasta, hevosen ajo-opetuksesta ja eri valmennusmenetelmistä.

Kyselytutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa valmentajien mielipiteitä suomenhevosen tilanteesta ravurina ja saada parannusehdotuksia mm. kilpailujärjestelmään liittyen. Kysely toteutettiin postikyselynä. Kyselykaavake lähetettiin saatekirjeen ja palautuskuoren kera 200 valmentajalle. Vastauksia saatiin 124 kappaletta vastausprosentin ollessa 62.

Kyselyn tuloksista päätellen kehittämisen varaa on erityisesti kilpailujärjestelmässä ja suomenhevosen markkinoinnissa. Suomenhevosaineksen soveltuvuutta ravikäyttöön pidettiin sen sijaan hyvänä. Kysely herätti vastaajissa paljon kommentteja ja kehittämisideoita.

Asiasanat hevonen, suomenhevonen, kantakirjaus, ajo-opetus, valmennus, ravikilpailutoiminta

Sivut 53 s. + liitteet 11 s.

MUSTIALA

Degree Programme in Agriculture and Rural Industries

Author	Anna Suutari	Year 2007
Commissioned by	Suomen Hippos ry	
Subject of Bachelor's thesis	Finnhorses as Trotters, Present Situation and the Future	
Archives	HAMK University of Applied Sciences, Mustiala	

ABSTRACT

In year 2007 it will be 100 years since Finnhorse studbook was founded. The idea for this thesis became from Finnhorses Future project. The aim of this work was to get some preliminary material for the project.

The main point of this thesis is the questionnaire that was sent to horse trainers. Also the Finnhorse history, trotting race activities, breaking a horse for driving and different training methods are handled briefly.

The purpose of the questionnaire study was to get the horse trainers' insights on the Finnhorse situation. Ideas for the improvement of the racing system were also asked. The questionnaire was sent by post. It was sent with an information letter and a returning envelope to 200 horse trainers. 124 answers were received and the answering percent was 62.

According to the answers there is room for development especially in the racing system and in the marketing of Finnhorses. The Finnhorse's suitability for racing was considered to be good. Many comments and development ideas were received.

Keywords horse, Finnhorse, studbook, breaking a horse for driving, training, trotting race activities

Pages 53 p. + appendices 11 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	SUOMENHEVOSEN VAIHEITA.....	2
2.1	Kantakirjauksen kehitys	2
2.1.1	Juoksijahevossuunta	3
2.1.2	Muut jalostussuunnat.....	3
2.2	Suomenhevonen sodassa	4
2.3	Suomenhevosten määrän kehitys	4
3	RAVIKILPAILUTOIMINNAN KEHITTYMINEN	6
3.1	Ravikilpailutoiminta nykyään	7
3.1.1	Opetuslähtöjärjestelmä	8
3.1.2	Koelähtöjärjestelmä.....	8
3.1.3	Kuninkuusravit	9
3.1.4	Muut suurkilpailut	9
3.2	Ravikilpailuihin osallistuneiden suomenhevosten määrä	9
4	HEVOSEN AJO-OPETUS.....	11
4.1	Totutus valjaisiin	11
4.2	Ohjasajo.....	11
4.3	Totutus kärryihin	12
5	VALMENNUSMENETELMÄT.....	13
5.1	Hiittivalmennus	13
5.2	Intervallivalmennus	13
5.3	Vedätys.....	14
5.3.1	Vastuskärryt.....	14
5.3.2	Rengas	15
5.3.3	Reki.....	15
5.4	Uitto.....	16
5.5	Kävelytyskone.....	17
5.6	Ratsastus.....	18
5.7	Juokutus liinassa	19
6	KYSELYTUTKIMUS HEVOSTENVALMENTAJILLE.....	19
6.1	Tutkimuksen tavoite.....	19
6.2	Tutkimuksen toteutus	19
7	TULOKSET	20
7.1	Taustatiedot	20
7.2	Kilpailujärjestelmän toimivuus	23
7.2.1	Sarjatarjonta.....	23
7.2.2	Opetuslähtöjärjestelmä	25
7.2.3	Koelähtöjärjestelmä.....	27
7.2.4	Laukkasäännöt	28

7.2.5	Muut kilpailujärjestelmää koskevat asiat	29
7.3	Suomenhevosaines	30
7.3.1	Soveltuvuus ravikäyttöön	30
7.3.2	Kehittyminen rotuna	30
7.3.3	Laatu ja tarkoituksenmukaisuus ravikäyttöön	31
7.3.4	Muut suomenhevosainekseen liittyvät asiat	32
7.4	Markkinointi ja kysyntä	32
7.4.1	Suomenhevosten markkinointi	32
7.4.2	Eri foorumien toimivuus markkinoinnissa	33
7.4.3	Kiinnostus ja kysyntä suomenhevoskasvatukseen	34
7.4.4	Kiinnostuksen ja kysynnän kehittyminen.....	34
7.4.5	Pohjoismainen kilpailuyhteistyö	35
7.5	Valmennus ja opetus	36
7.5.1	Valmennusmenetelmät	36
7.5.2	Valmennusmenetelmien eroavaisuus	37
7.5.3	Valmennukselliset keinot nuorten hevosten radalle saamiseen.....	38
7.5.4	Valmennusolosuhteet	38
7.5.5	Ammattitaito ja kiinnostus suomenhevosen valmentamiseen	39
7.5.6	Suomenhevosen ajo-opetus	39
7.5.7	Suomenhevosen radalletuloikä	40
7.6	Yhteistyötahot	42
7.7	Muut suomenhevosen nykytilaa ja tulevaisuutta koskevat asiat.....	44
8	TULOSTEN TARKASTELU	45
9	JOHTOPÄÄTÖKSET	50
	LÄHTEET	51
LIITE 1	Saatekirje	
LIITE 2	Kyselykaavake	

1 JOHDANTO

Suomenhevonen oli 1900-luvun puoleen väliin saakka yleinen näky suomalaisessa maisemassa. Se oli elintärkeä apu maa- ja metsätalouteen liittyvissä töissä. Suomenhevosen merkitys sotien aikana myös rintamalla on yleisesti tunnustettu. Maatalouden koneellistumisen seurauksena hevosten käyttötarkoitus kuitenkin muuttui ja samalla niiden määrä laski huomattavasti.

Vuonna 2007 suomenhevosrotu täyttää sata vuotta. Suomenhevosia on tällä hetkellä noin 20 000, joista suuri osa on juoksijoita. Suomen raviurheilu oli pelkästään suomenhevosten varassa aina 1950-luvun loppuun asti. Lämminveriset ovat kuitenkin sen jälkeen lisääntyneet jatkuvasti ja suomenhevonen on armottomasti jäänyt niiden jalkoihin ravikilpailuihin osallistuneiden hevosten määrissä. Suomenhevosen tilanne raviurheilussa antaa aiheita huolestuneisuuteen. Sarjoja suomenhevosille on huomattavasti vähemmän kuin lämminverisille ja osa sarjoista joudutaan joskus jopa perumaan vähäisen osallistujamäärän takia. Rodun elinvoimaisuuden takaamiseksi juoksijahevosten arvostus ja ihmisten mielenkiinto suomenhevosta kohtaan on saatava säilytettyä, mielellään jopa kohotettua. Juhlavuoden tiimoilta Suomen Hippos ry perustaa Suomenhevosen tulevaisuus -hankkeen. Tämä opinnäytetyö tulee olemaan osa hankkeen esiselvitystä.

Työn kirjallisuusosiossa käydään aluksi lyhyesti läpi suomenhevosen ja ravikilpailujen historiaa sekä nykypäivää. Tämän jälkeen kerrotaan keskeisimmät vaiheet varsan opettamisesta ravihevosen tavoille. Kirjallisuusosion päätteeksi esittelyssä ovat erilaiset valmennusmenetelmät. Tutkimusosiossa käydään läpi hevostenvalmentajille suunnatun kyselytutkimuksen tulokset ja niistä seuranneet johtopäätökset. Kyselyn avulla pyritään löytämään ratkaisuja mm. kilpailutoiminnan haasteisiin.

2 SUOMENHEVOSEN VAIHEITA

Suomenhevosrodun voidaan katsoa syntyneen varsinaisesti vuonna 1907, jolloin suomenhevosen kantakirja perustettiin. Kantakirjan perustamisen yhteydessä annettiin yhtenäiset ohjeet jalostukseen käytettävien hevosten vaatimuksista. (Ojala 1997, 13,15.) Kantakirjaan hyväksyttävän hevosen tuli olla ”sekoittamatonta suomalaista rotua ja puhtaasti suomalaista muotoa” (Raevuori 1982, 16). Vierasrotuiset ja vierasrotuisen näköiset hevoset suljettiin kantakirjajärjestelmän ulkopuolelle. Näin ollen esimerkiksi väriltään valkoista, harmaata, voikkoa tai kirjavaa hevosta ei kantakirjattu. (Ojala 1997, 13,15.)

Juoksijahevosen ominaisuuksia arvostettiin jo kantakirjan alkuaikoina. Vuonna 1907 kantakirjatuista 113 hevosesta noin puolella oli raviradalla juostu ennätys. Ensimmäisenä suomenhevosten kantakirjaan hyväksyttiin ori Ukonpoika. (Ojala 1997, 15–16.)

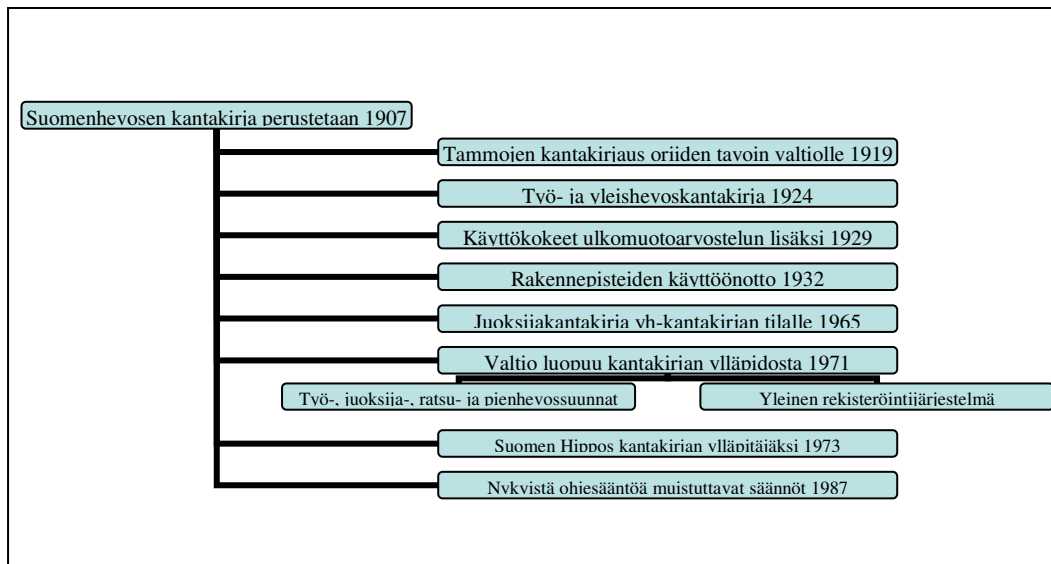
2.1 Kantakirjauksen kehitys

Kantakirjajärjestelmä on muuttunut vuoden 1907 jälkeen useasti (Kuva 1). Järjestelmää yhtenäistettiin vuonna 1919, jolloin tammojen kantakirjaus siirtyi valtiolle. Tätä ennen tammojen kantakirjaus oli ollut paikallisten hevosjalostusliittojen vastuulla ja valtio oli huolehtinut vain orikantakirjasta. (Ojala 1997, 17.) Vuonna 1929 hevosten ulkomuotoarvostelun lisäksi veto-, käynti- ja juoksukokeet tulivat osaksi kantakirjausta (Tutustu Suomenhevoseen 2006, 10). Näin jalostushevosten käyttöominaisuuksista alettiin saada enemmän tietoa ja suorituskyvyltään parhaat hevoset tulivat esiin (Ojala 1997, 18,20). Rakennepisteiden lisäys kantakirjalauseuntoihin alkoi vuonna 1932 (Tutustu Suomenhevoseen 2006, 10).

Kantakirjan perustamisen jälkeen kaikki hevoset kirjattiin työhevossuunnalle, kun muita jalostussuuntia ei vielä ollut. Vuonna 1924 kantakirja kuitenkin jaettiin raskas- ja kevytmuotoisiin hevosiin. Molemmissa muodoissa jalostettiin vieläkin työhevosta, mutta kevytmuotoisten hevosten tuli soveltua myös puolustusvoimien käyttöön sotilasratsuiksi. (Ojala 1997, 26.) Tämä ns. yleishevoscantakirja oli voimassa vuoteen 1965 asti, jolloin se korvattiin juoksijakantakirjalla (Tutustu Suomenhevoseen 2006, 10). Yleishevoscantakirjalla oli tärkeä rooli juoksijahevoscannan säilymisessä 1940- ja 1950-luvuilla. Esimerkiksi ravikuninkaat Ihme-Toti ja Ero-Lohko olivat yleishevoscantakirjassa. (Perttunen 2007.)

Valtio luopui kantakirjan ylläpidosta vuonna 1971 ja vastuu siirtyi aluksi Hevostalouden Keskusliitolle. Vuonna 1973 Suomen Hippos ry ryhtyi kantakirjan pitäjäksi. Kantakirjajärjestelmä muuttui vuonna 1971 siten, että suomenhevosen kantakirja jaettiin työ-, juoksija-, ratsu- ja pienhevossuuntiin, jotka ovat vielä nykyäänkin voimassa. Samana vuonna tuli voimaan kaikkia hevosia koskeva rekisteröintijärjestelmä. Nykyistä

ohjesääntöä muistuttavat säännöt astuivat voimaan vuonna 1987. Vuoden 2006 loppuun mennessä eli sadan vuoden aikana suomenhevosia on kantakirjattu yhteensä noin 100 000. (Perttunen 2007.) Vuonna 2006 kantakirjattiin yhteensä 211 hevosta (Peltonen 2007a).

KUVA 1 Kantakirjajärjestelmän kehitys

2.1.1 Juoksijahevossuunta

Juoksijahevoscantakirjaan merkityn hevosen rekisterinumeron perässä on J kirjain. Juoksijahevon on muodoltaan kevyt, mutta kuitenkin lihaksikas. Rungon ja jalkojen tulisi olla melko pitkät. Juoksijahevosen kantakirjaan hyväksymisen ehtona on, että ori tai tamma täyttää Suomen Hippos ry:n jalostusvaliokunnan määräämät ravikilpailutulosten ja/tai jalostusindeksien vaatimukset. (Suomen Hippos ry 2004.) Vuonna 2006 juoksijahevoscantakirjaan merkittiin yhteensä 123 hevosta, joista oriita 31 ja tammoja 92. Juoksijahevoscantakirjaan merkittyjen hevosten osuus kaikista kantakirjatuista hevosista oli noin 58 %. (Peltonen 2007a.)

2.1.2 Muut jalostussuunnat

Ratsuhevossuunnalle merkityn oriin rekisterinumeron perässä on R kirjain, työhevosella T ja pienhevosella P. Sama hevonen voidaan kantakirjata useammalle jalostussuunnalle. Tällöin sen rekisterinumeron perään liitetään useampia kirjaimia. Jokaisella jalostussuunnalla on omat suoritus- ja tulosvaatimuksensa. (Suomen Hippos ry 2004.) Vuonna 2006 ratsusuunnalle kantakirjattujen suomenhevosten osuus kaikista kantakirjatuista suomenhevosista oli 26 %, työhevosten 6 % ja pienhevosten 10 % (Peltonen 2007a).

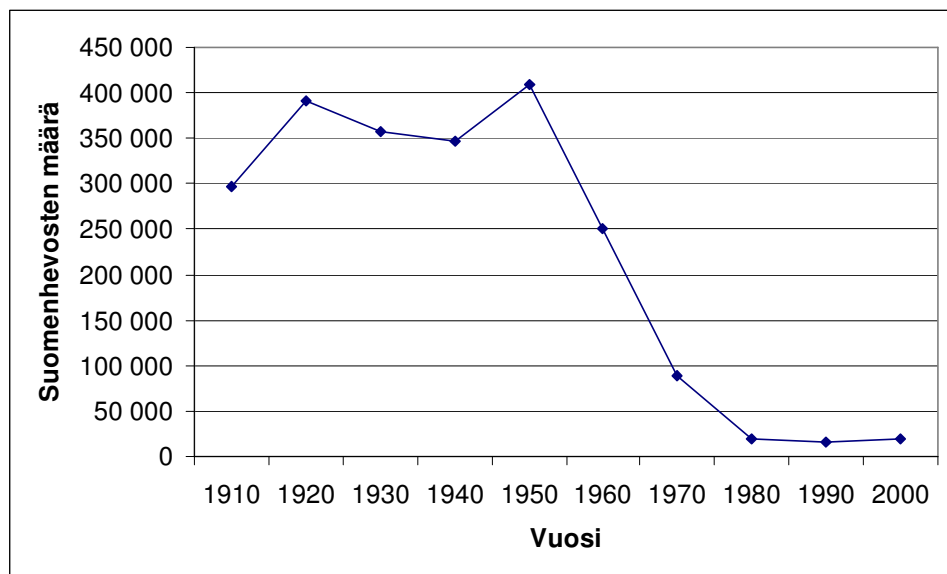
2.2 Suomenhevonen sodassa

Suomenhevonen on osallistunut suomalaisten sotilaiden rinnalla sekä talvi-, jatko- että Lapin sotaan ja sillä on ollut suuri merkitys maamme itsenäisyyteen. Kestävänä ja sitkeänä hevosena suomenhevonen oli sodan karuissa olosuhteissa elintärkeä apu tavaroiden kuljettamisessa, tykkien vetämisessä sekä ratsuväen hevosena. (Ojala 1997, 35.)

Sotavuosien 1939–1945 aikana suuri määrä hevosia kuoli tai katosi. Talvisodassa menetettiin 7200, jatkosodassa 14 600 ja Lapin sodassa 4200 hevosta. Lisäksi suuri määrä hevosia haavoittui tai sairastui taisteluiden seurauksena. (Ojala 1997, 74.)

2.3 Suomenhevosten määrän kehitys

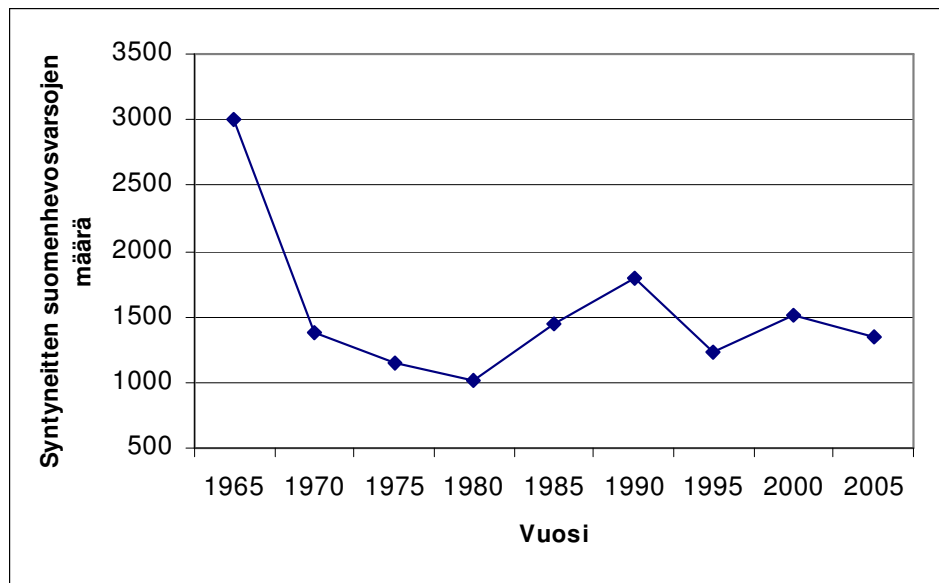
1900-luvun alussa hevosten määrä pysytteli korkeana, koska hevonen oli tärkeä työtoveri ihmiselle maa- ja metsätaloudessa. Sotien seurauksena hevosten määrä väheni 1930- ja 1940-luvuilla, mutta elpyi taas ennen sotia olleisiin lukemiin. Suomenhevosten määrä oli korkeimmillaan 1900-luvun puolivälissä, jolloin suomenhevosia oli yhteensä 408 800 (Kuva 2). (Suomen Hippos ry 2006a.)

KUVA 2 Suomenhevosten määrän kehitys 1900-luvun alusta (Suomen Hippos ry 2006a)

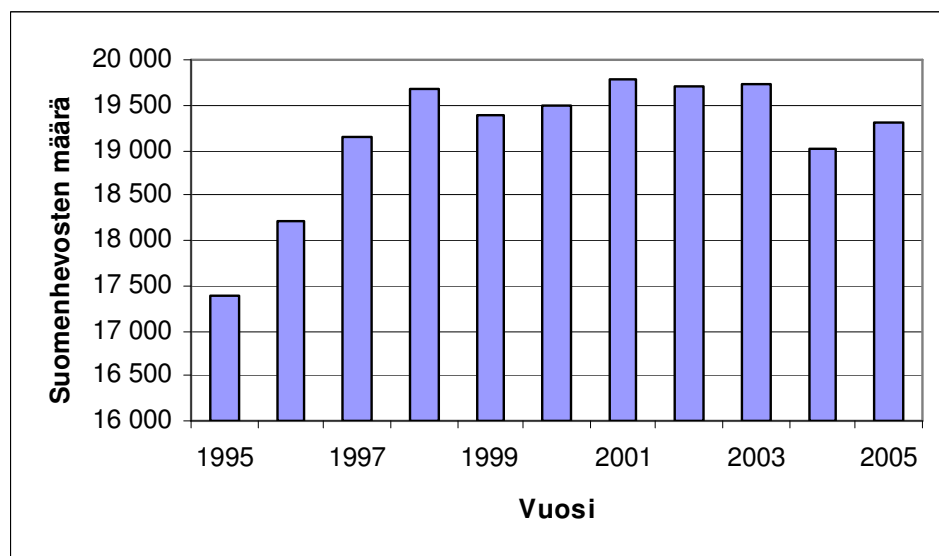
Maatalouden koneellistumisen seurauksena hevosten määrä alkoi kuitenkin laskea aluksi hyvinkin jyrkästi. Samalla syntyneiden suomenhevosvarsojen määrä laski, kun tammoja ei enää astutettu yhtä paljon kuin ennen (Kuva 3). Vielä vuonna 1965 varsoja syntyi 3000 vuodessa, mutta kymmenen vuotta myöhemmin määrä oli laskenut jo 1146:een (Suomen Hippos ry 2006b). Varsamäärien vuosittaiseen vaihteluun ovat vaikuttaneet osaltaan tukipoliittiset asiat. Kasvatustoimintaa ovat elvyttäneet mm. kasvattajapalkkioiden

maksaminen sekä ns. varsaraha, jota valtio alkoi maksaa kasvattajille 1970-luvulla. Varsarahan maksaminen lopetettiin 1990-luvun puolivälissä ja tilalle tuli Euroopan Unioniin liittymisen myötä alkuperäisrodun tuki sekä kansallinen hevostalouden kasvatustuki. (Tutustu Suomenhevoseen 2006, 29.)

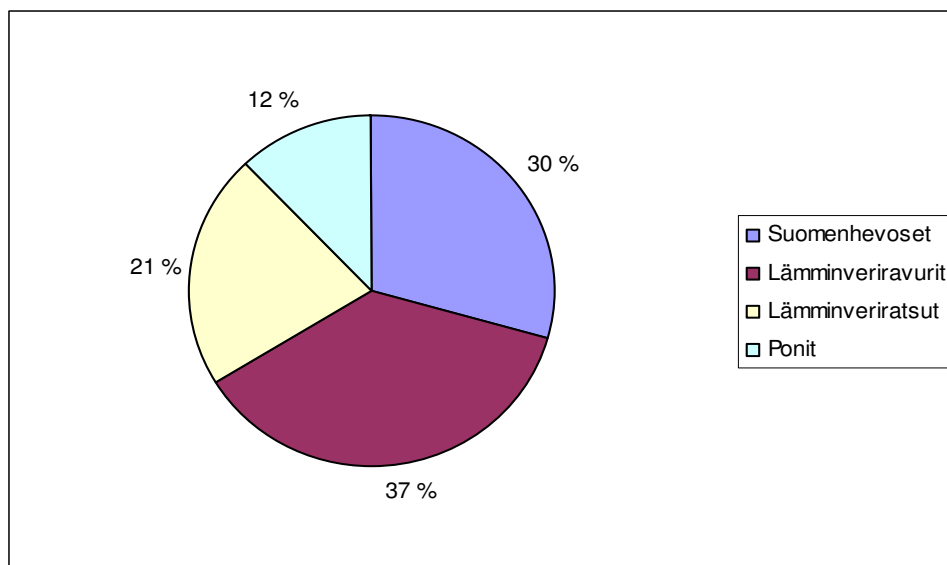
KUVA 3 Syntyneet suomenhevosvarsat (Suomen Hippos ry 2006b)

Suomenhevosta oli vähiten vuonna 1987, jolloin niitä oli vain 14 100 (Suomen Hippos ry 2006a). Tämän jälkeen määrä on kuitenkin alkanut hiljalleen nousta, kun suomenhevosta monitoimihevoseksi on alettu arvostaa. 1990-luvun aikana suomenhevosten lukumäärä läheni jo 20 000 yksilöä (Kuva 4). (Suomen Hippos ry 2006a.)

KUVA 4 Suomenhevosten määrä 1995–2005 (Suomen Hippos ry 2006a)

Suomessa oli vuonna 2006 yhteensä 66 050 hevosta, näistä suomenhevosia oli 19 500 eli 30 % (Kuva 5). Suomenhevosvarsoja vuonna 2006 syntyi 1350 kappaletta (Suomen Hippos ry 2007e).

KUVA 5 Hevosten määrä Suomessa vuonna 2006 (Suomen Hippos ry 2007e)

Suomenhevosista noin 6000 on nykyään ravikilpailukäytössä tai valmennuksessa, varsoja tai nuoria hevosia lasketaan olevan 5200, ratsuhevosia 3000, jalostuskäytössä noin 2300, työhevosia 500 ja eläkehevosena tai muussa käytössä 2000 (Suomen Hippos ry 2007d).

3 RAVIKILPAILUTOIMINNAN KEHITTYMINEN

Epävirallisia kilpa-ajoja hevosten kesken on pidetty jo 1800-luvun alusta lähtien. Vuonna 1817 Turussa Aurajoen jäällä juostiin ensimmäiset kilpailut, joista on olemassa kirjallinen maininta. Tämän jälkeen myös muualla maassa järjestettiin yksityisten harrastajien toimesta ns. kiistanajoja, pääasiassa jääradoilla. Palkinnoiksi oli kerätty esine- ja rahapalkintoja. (Aalto 1978, 479.) Ensimmäiset kesällä pidetyt kilpailut juostiin maantiellä Elimäellä vuonna 1864 (Raevuori 1982, 26).

Merkittävä edistys ravikilpailujen kannalta oli vuosi 1865, jolloin valtio aloitti osallistumisensa ravikilpailutoimintaan ja alkoi maksaa hevosille rahapalkintoja. Ensimmäiset valtionajot pidettiin Hämeenlinnassa. (Aalto 1978, 479–480.) Kaikki valtionajoihin osallistuneet hevoset mitattiin ja tarkastettiin. Näin ollen tätä toimintaa voidaankin pitää eräänlaisena kantakirjan esiasteena. (Perttunen 2007.) Valtionajojen säännöt kehittyivät vuosien varrella ja kilpailutoiminta yhtenäistyi vähitellen eri puolilla Suomea. (Aalto 1978, 479–480.) Valtionajojen ohessa järjestettiin kuitenkin myös yhä enenevässä määrin yksityisiä ravikilpailuja (Mahlamäki 2003, 6).

1800-luvulla ja 1900-luvun alussa osa ravikilpailuihin osallistuneista hevosista oli sekarotuisia. Valtionajojen sääntöjen muututtua vuonna 1907 vain kantakirjaan hyväksytyt hevoset saivat osallistumisoikeuden valtionajoihin. Näin varmistettiin, että kilpailuissa juoksi vain puhtasrotuisia suomenhevosia. (Raevuori 1982, 13.)

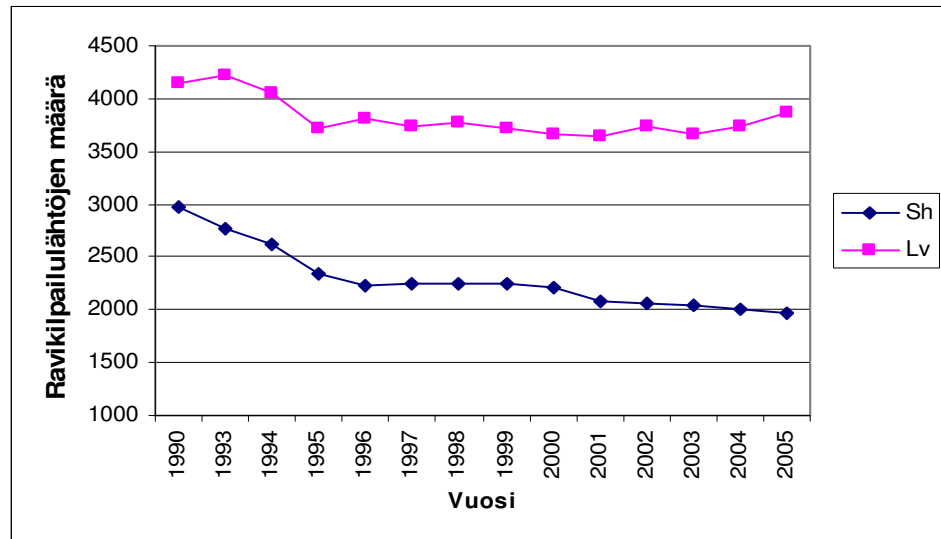
Vuonna 1913 syntyi Suomen Hevosjalostusliittojen keskusliitto, jonka alaisuudessa olleet 17 hevosjalostusliittoa alkoivat kantaa vastuuta tärkeimpien ravikilpailujen järjestämisestä omalla alueellaan. Lajin edistämisen kannalta tärkeää oli myös ensimmäisen raviurheilun keskusjärjestön Suomen Ravirenkaan perustaminen vuonna 1919. Vuotta myöhemmin hyväksyttiin ja otettiin käyttöön viralliset kilpailuohjesäännöt. Tällöin perustettiin myös kilpailurekisteri ravihevosille. Valtionajojen merkitys hiipui vähitellen ja ne järjestettiin viimeisen kerran vuonna 1939. (Raevuori 1982, 26–27.)

Ravikilpailutoiminta kehittyi vuosien mittaan lama-aikojen vaikeuksista huolimatta. Erityisesti totopelijärjestelmän kehittyminen antoi uutta potkua Suomen raviurheilulle ja lisäksiinnostusta herätti lämminverihevosien mukaantulo raveihin 1960-luvulla. Vuonna 1973 uudeksi keskusjärjestöksi tuli Suomen Hippos ry. (Raevuori 1982, 26–27.)

3.1 Ravikilpailutoiminta nykyään

Nykyään raviurheilu on katsojamääriltään yksi Suomen suosituimmista urheilulajeista. Suomen Hippos ry johtaa ravikilpailutoimintaa ja määrittelee kilpailujen järjestämiseen liittyvät ehdot. Ravikilpailuja järjestetään 43 raviradalla ympäri Suomea. Kilpailujen suuruus vaihtelee suurtahtumista pieniin paikallis- ja jääraveihin. Raveja järjestetään Suomessa kaikkina muina päivinä paitsi jouluna. Samana päivänä juostaan usein useammat kuin yhdet ravit. Näin ollen kilpailupäiviä kertyy vuodessa reilut 500. (Suomen Hippos ry 2007a, Suomen Hippos ry 2007b.)

Ravikilpailuissa suomenhevoset ja lämminveriset juoksevat omissa lähdöissään. Vuonna 2005 lähtöjä järjestettiin yhteensä 5848 kappaletta. Näistä suomenhevosille tarkoitettuja oli 33,8 %. Suomenhevoslähtöjen määrä on laskenut vuoden 1990 lukemista 33,4 %. (Kuva 6) (Peltonen 2007a.)

KUVA 6 Ravikilpailulähtöjen määrän kehittyminen roduittain (Sh = suomenhevonen, Lv = lämminverinen) (Peltonen 2007a)

3.1.1 Opetuslähtöjärjestelmä

Kolmevuotiaat suomenhevoset ovat vuodesta 2001 lähtien voineet osallistua opetuslähtöön. Järjestelmä koskee myös lämminverisiä, jotka voivat juosta opetuslähdon kaksivuotiaina. Opetuslähdot ajetaan raveissa ennen koelähtöjä omina lähtöinä. Opetuslähdoissä noudatetaan samoja ravikilpailusääntöjä kuin muissakin ravilähdoissä. Hyväksytyn opetuslähdon suorittamiseksi hevosen tulee juosta matka tiettyyn aikahaarukkaan. Suomenhevosella hyväksyttävän suorituksen aikarajat ovat kilometriajassa laskettuna 1.55 - 2.10. Hyväksytyn opetuslähdon suorittamisesta maksetaan palkkio, jonka suuruus riippuu valmentajan lisenssistä. Palkkiota ei lasketa hevosen palkintosummaan. (Suomen Hippos ry 2007a.) Opetuslähtöjärjestelmän tavoitteena on edistää suomenhevosten tuloa radalle ja samalla hevoset saavat kokemusta kilpailuista. Vuoteen 2007 mennessä kolmivuotiaista suomenhevosista keskimäärin 26 % on osallistunut opetuslähtöön. (Peltonen 2007b.)

3.1.2 Koelähtöjärjestelmä

Ennen kuin hevonen voidaan ilmoittaa ravilähtöön, pitää sen suorittaa hyväksytysti koelähtö. Paikallisraveissa koelähdon suorittamista ei vaadita. Paikallisraveissa juostu aikarajat alittava aika voidaan hyväksyä koelähtöä vastaavaksi suoritukseksi. Koelähtö vaaditaan kilpaillemattomien hevosten lisäksi mm. hevosilta, jotka ovat pitäneet yli kahdeksan kuukautta kestävän kilpailutauon tai joiden neljä viimeistä juoksua on päättynyt hylkäykseen tai keskeytykseen. Koelähdon hyväksymiseen vaadittavat aikarajat määräytyvät hevosen iän (Taulukko 1) tai ennätyksen mukaan. Hyväksytyyn koelähtöön vaaditaan suomenhevoselta tulos, joka on enintään viisi sekuntia huonompi kuin hevosen virallinen voltttiennätys. Hyväksyttäväksi koelähtötulokseksi

kuitenkin riittää vähintään 1.32.0 saavutettu tulos. (Suomen Hippos ry 2007a.)

TAULUKKO 1 Koelähdön hyväksymiseen vaadittavat aikarajat suomenhevosella (Suomen Hippos ry 2007a)

Ikä	Aikaraja
3-vuotiaat	2.00,0
4-vuotiaat	1.50,0
5-vuotiaat ja vanhemmat	1.45,0

3.1.3 Kuninkuusravit

Kaksipäiväiset kuninkuusravit ovat suomenhevosjuoksijoiden vuosittainen päätapahtuma Suomessa. Kuninkuuskilpailuissa oriit ja tammot kilpailevat kuninkaan ja kuningattaren titteleistä. Molemmat sukupuolet juoksevat yhteensä kolme matkaa (2100m, 1609m ja 3100m) ja parhaan yhteisajan saavuttanut hevonen on voittaja. (Tutustu Suomenhevoseen 2006, 17.)

Ensimmäiset kuninkuusravit järjestettiin Lahdessa vuonna 1924. Tällöin ravikuninkaaksi seppelöitiin ori Huovi. Vuoden 1924 jälkeen kuninkuusraveja on järjestetty joka vuosi sotavuotia lukuun ottamatta. Ennen vuotta 1948 oriit ja tammot kilpailivat samassa sarjassa, mutta tämän jälkeen ne ovat juosseet omissa sarjoissaan. (Tutustu Suomenhevoseen 2006, 17.)

Kuninkuuden viisi kertaa ovat voittaneet oriit Vieteri, Vekseli ja Viesker. Nelinkertaisia ravikuninkaita ovat Tomu, Ero-Lohko ja Patrik. Tammoista parhaiten kuninkuuskilpailuissa ovat aikojen saatossa menestyneet Suhina ja Valomerkki. Suhina kruunattiin kolme kertaa ravikuningattareksi ja kerran myös ravikuninkaaksi. Valomerkki kruunattiin kuningattareksi neljä kertaa. (Suomen Hippos ry 2006c.)

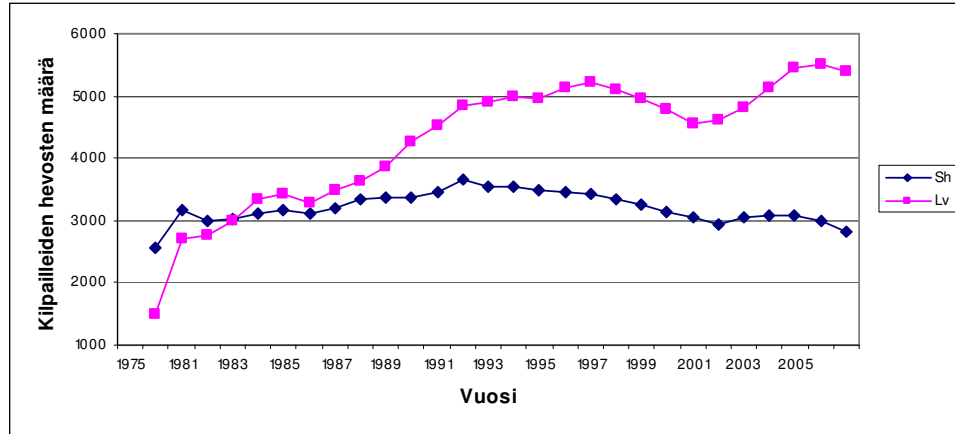
3.1.4 Muut suurkilpailut

Muita suomenhevosille suunnattuja suurkilpailuja ovat esimerkiksi Lahden Jokimaalla juostava Suur-Hollola-ajo, Jyväskylän Killerjärvellä järjestettävä viisivuotiaille tarkoitettu Derby sekä nelivuotiaiden Kriterium Tampereen Teivossa. (Suomen Hippos ry 2007b.) Lisäksi Mikkeliissä juostaan vuosittain suomenhevosten Suurmestaruus, Oulussa Äimäraution raviradalla neljävuotiaiden Oulu Express ja Lappeenrannassa Villimiehen tammakilpa viisivuotiaille suomenhevostammoille. Kuninkuusravien yhteydessä nelivuotiaat taistelevat pikkuprinssin ja viisivuotiain pikkukunkun tittelistä. (Suomen Hippos ry 2007c.)

3.2 Ravikilpailuihin osallistuneiden suomenhevosten määrä

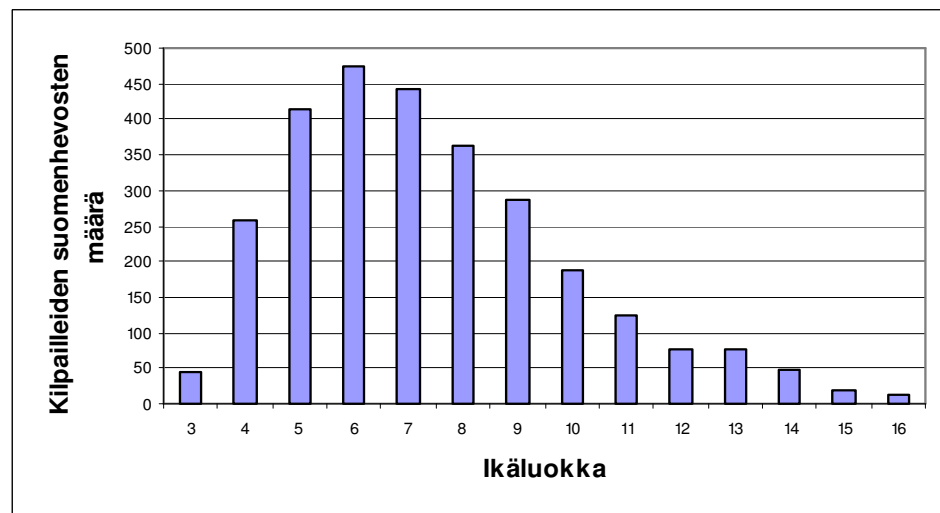
1980-luvun alkupuolelle asti suomenhevosia osallistui ravikilpailuihin lämminverisiä enemmän (Kuva 7). Lämminveristen määrä kuitenkin kasvoi ja vuodesta 1983 lähtien niitä on vuosittain juossut raveissa

suomenhevosta suurempi määrä. Suomenhevosten suhteellinen osuus kilpailuista hevosista on pienentynyt lämminveristen määrän lisääntyessä. Vuonna 2001 kilpailuista suomenhevosten määrä laski ensimmäisen kerran alle 3000:een. Suomenhevosta kilpaili raveissa vuonna 2006 yhteensä 2835 lämminveristen määrän ollessa 5401. Näin ollen suomenhevosten osuus startanneista hevosista oli 34,4 %. (Peltonen 2007a.)

KUVA 7 Vuosina 1975–2006 kilpailuista hevosten määrän kehittyminen roduttain (sh = suomenhevonen, lv = lämminverinen) (Peltonen, 2007a)

Vuonna 2006 startanneista suomenhevosista eniten oli kuusivuotiaita (15,8 %) (Kuva 8). Nuorimpaan kilpailuikäiseen ikäluokkaan kuuluvia eli kolmivuotiaita suomenhevosia starttasi vuoden aikana 44 eli 1,6 % kaikista startanneista. Vanhimpia ravikilpailuihin osallistumisoikeuden omaavia hevosia eli 16-vuotiaita kilpaili 13 eli 0,5 %. Neljä-, viisi- ja kuusivuotiaiden startanneitten suomenhevosten määrä laski melko paljon edellisvuoteen verrattuna. Eniten väheni neljävuotiaiden määrä, joka laski yli 15 %. Neljävuotiaiden osuus kaikista kilpailuista suomenhevosista oli vuonna 2006 9,1 % kun vielä 1980-luvun alussa nelivuotiaat olivat suurin ikäluokka startanneista suomenhevosista vuosittain. (Kemiläinen 2007, 2.)

KUVA 8 *Kilpailleiden suomenhevosten määrä ikäluokittain vuonna 2006 (Kemiläinen 2007)*

4 HEVOSEN AJO-OPETUS

Hevosta tulee käsitellä jo aivan varsasta lähtien. Näin opettaminen myöhemmin ajolle helpottuu varsan ollessa tottunut käsittelyyn ja luottavainen ihmistä kohtaan. Ajolle opettamisessa huomioitavaa on määrätietoinen ja rauhallinen ote. On tärkeää, että opetuksessa mukana olevilla henkilöillä on riittävä tietotaito työhön. (Kettunen 2004b, 26.)

Suomenhevosen ja lämminverisen ajo-opetus voidaan suorittaa samalla tavalla. Suomenhevonen voidaan opettaa ajolle lämminverisen tavoin jo yksivuotiaana. Eri yksilöt voivat kuitenkin olla hyvinkin erilaisia opettaa. (Perho 2004, 14.)

Hevosta ei kannata vielä opetusvaiheessa kengittää. Ilman kenkiä varsa pystyy kolhimaan itseään vähemmän. (Valkama 2003, 2.) Varsaa ei missään tapauksessa saa opetusvaiheessa päästää riuhtomaan itseään irti. Tällöin varsa saattaa kokeilla irtipääsymahdollisuutta koko ikänsä. (Partanen 1977, 202.)

Ihmisillä on usein erilainen tapa opettaa hevonen ajolle, mutta pääpiirteissään opetus tapahtuu kuitenkin samalla seuraavaksi läpikäytävällä kaavalla.

4.1 Totutus valjaisiin

Ajo-opetus aloitetaan totuttamalla varsa valjaisiin. Varsalle laitetaan suitset päähän ja silat selkään. Mahavyötä ja häntäremmiä ei kannata heti kiristää kovin tiukalle, jotta varsa ei ala tuntea oloaan tukalaksi. (Kettunen 2004b, 26.) Myös kuolaimet asetetaan suuhun varovasti, jotta varsa ei tule araksi päästään. Suitsien poskiremmit tulee säätää varsan päähän sopiviksi.

Ensimmäisillä kerroilla riittää, että varsa seisoo jonkin aikaa valjaat päällä ja sen jälkeen ne voidaan riisua pois. On myös mahdollista, että varsaa ohjasajetaan jo heti ensimmäisellä valjastuskerralla. Varsan luonne vaikuttaa opetuksen etenemisnopeuteen.

4.2 Ohjasajo

Kun varsa on tottunut valjaisiin, voidaan aloittaa ohjasajo. Ohjat voi halutessaan pujottaa silojen ohjaslenkeistä ohjasrenkaiden sijaan. Tällöin ohjat kulkevat varsan kylkien kohdalla sopivalla korkeudella ja ohjastaminen helpottuu. Osa valmentajista käyttää varsoilla silmälappuja ja obersekkiiä. Silmälaput estävät varsaa näkemästä taakse ja obersekin käytöllä estetään varsaa saamasta päätään alas jos se päättää pukittaa. (Kettunen 2004b, 26–27.) Obersekillä myös tuetaan varsan päätä oikeaan

asentoon, jotta ravi sujuisi paremmin. Aralle varsalle voidaan korviin laittaa pumpulit, jotta se ei kuule liiaksi ympärillään olevia ääniä. (Korpi 2003, 148.) Myös kielisidettä käytetään, jotta varsa ei saa kieltään kuulaimen väärälle puolelle eli yläpuolelle.

Ohjasajoa varten tarvitaan mielellään kolme henkilöä. Näistä yksi ohjastaa hevosta takaa potkumatkan ulkopuolella ja kaksi taluttajaa kulkee hevosen molemmin puolin. Riimu jätetään hevosen päähän ja taluttajien liinat kiinnitetään riimun sivurenkaisiin. (Kettunen 2004b, 26–27.) Hevosta ohjasajetaan yksilöstä riippuen useita kertoja niin, että se oppii kuulaintuntuman ja osaa kääntyä molempiin suuntiin. Myös pysähtymistä harjoitellaan. On tärkeää, että ohjaavat käskyt tulevat nimenomaan ajajalta eikä taluttajilta. Taluttajien tulee siis pitää liinansa riittävän löysällä. (Korpi 2003, 148.) Ajolenkkien ei tarvitse olla aluksi kovin pitkiä, tärkeintä on ajon säännöllisyys. Hevosta tulisi mielellään ajaa joka toinen päivä. Kun hevonen alkaa ymmärtää ohjien merkityksen ja käyttäytyä hyvin, voivat taluttajat vähitellen väistyä (Kuva 9) (Kettunen 2004b, 26–27.)

KUVA 9 Varsan ohjasajo (kuva Suutari P.)

4.3 Totutus kärryihin

Kun varsa toimii hyvin ohjasajettaessa, voidaan se valjastaa kärryjen eteen (Kettunen 2004b, 27). Pitää huomioida, että kärryjen aisat ovat tarpeeksi leveät, jotta ne eivät hankaa varsan kylkiä (Valkama 2003, 2). Tiukoissa käänöksissä ohjastaja voi aluksi nostaa kärryjä, jotta aisa ei osu hevosen kaulaan (Kettunen 2004b, 27). Kärryt eivät myöskään saisi olla kovasti kolisevat, ettei varsa sen takia pelkää niitä.

Varsalle on hyvä laittaa kärryihin siirryttäessä potkuremmi, jottei se saa potkaistua ohjastajaa tai onnistu saamaan jalkaansa aisan yli. Ensimmäisillä ajokerroilla avustajan/avustajien käyttö on taas suositeltavaa. Avustajan on syytä olla lähetyvillä niin kauan kunnes varsa varmasti toimii hyvin ajettaessa. (Kettunen 2004b, 27.) On aina pidettävä mielessä, että hevonen ei ole kone ja voi pelästyä jotain vielä vanhempanakin.

5 VALMENNUSMENETELMÄT

Jotta hevonen saadaan kilpailukuntoon, pitää sitä valmentaa. Oikeaoppisen valmentamisen seurauksena hevosen suorituskyky kehittyy ja sen kunto kohoaa. Valmennuksen tulee olla tavoitteellista ja hevosen ehdoilla tapahtuvaa. (Kinnunen, Heiskanen, Mäenpää & Pirhonen 2003, 6.)

Hevonen saa juoksijan lahjansa jo syntyessään ja valmennuksen tehtävänä onkin saada hevonen käyttämään kykyjään parhaalla mahdollisella tavalla. Taitavallakaan valmennuksella ei saada kaikista hevosista hyviä juoksijoita. (Partanen 1977, 200.)

Partanen (1977, 208) mukaan suomenhevosta täytyy valmentaa lämminveristä enemmän ja kauemmin. Suomenhevonen kehittyy hitaammin kuin lämminverinen hevonen ja suorituskykyisimmillään se usein onkin vasta toisella vuosikymmenellä. Torvisen (2007) mukaan suomenhevosen ja lämminverisen suurin ero valmennuksessa on se, että suomenhevonen pääsääntöisesti tarvitsee lenkkikaverikseen toisen hevosen. Lämminverisellä puolestaan voi ajaa enemmän yksin.

Erilaisten valmennusmenetelmien avulla valmennus saadaan vaihtelevaksi ja monipuoliseksi. Liian yksitoikkoinen valmentaminen voi kyllästyttää hevosen nopeasti. (Partanen 1977, 208.) Eri valmennusmenetelmät myös vahvistavat eri ominaisuuksia kuten nopeutta, kestävyyttä ja voimaa. On kuitenkin muistettava, että kaikki valmennustavat eivät sovi joka hevoselle. On myös paljon erilaisia tapoja suorittaa eri harjoitteita. Seuraavassa kerrotaan erilaisista valmennusmenetelmistä.

5.1 Hiittivalmennus

Hiitillä tarkoitetaan kilpailuluonteista harjoitusta, joka ajetaan yleensä raviradalla tai hiittisuoralla (Suomen ravivalmentajat ry). Hiitit ovat osa hevosen vauhtiharjoittelua (Torvinen 2007). Hiittien tarkoituksena on valmistaa hevosta ravikilpailuihin ja niiden avulla saadaan käsitys hevosen juoksuviireistä. Nuorelle hevoselle hiitin tarkoitus voi olla opettaa se juoksemaan porukassa muiden hevosten kanssa. Juostava vauhti määräytyy hevosesta ja hiitin tarkoituksesta riippuen. Osa valmentajista käyttää valmennuksessaan ns. tuplahiittejä, jolloin hevosella ajetaan kaksi hiittiä peräkkäin antaen sen kuitenkin välillä palautua. Tällöin voidaan puhua jo eräänlaisesta intervallityyppisestä harjoitteesta. (Immonen 2002.)

5.2 Intervallivalmennus

Intervalliharjoitus on hiittivalmennuksen tapaan vauhtiharjoittelua, mutta siinä kerralla juostava matka on lyhyempi ja vauhti yleensä kovempi kuin hiitissä. Intervalliharjoittelu tehdään yleensä suoralla. Intervalliharjoitus voidaan toteuttaa esimerkiksi 500 - 700 metrin matkalla vetojen määrän ollessa 4 - 8 hevosesta riippuen. (Torvinen 2007.) Intervalliharjoituksessa työ- ja lepojaksot vuorottelevat. Hevosen syke kohoaa vedon aikana

korkealle ja ennen seuraavaa vetoa sykkeen annetaan palautua harjoitteen muodosta ja hevosesta riippuen joko täydellisesti tai osittain. Hevosen suorituskyvyn kohottamisen kannalta lyhyet kilpailuvauhdilla suoritettavat vedot ovat välttämättömiä. Vauhtia tulee nostaa asteittain hevosen kunnan kehityksen mukaan ja huolellisesta jälkiverryttelystä on huolehdittava. (Kinnunen ym. 2003, 8-9.)

Vauhtiharjoitteita voi Torvisen (2007) mukaan alkaa tehdä jo kolmivuotiaalla suomenhevosella. Tällöin vauhdin tulee kuitenkin olla maltillista. Vauhtiharjoittelu sopii suomenhevoselle yhtä hyvin kuin lämminverisellekin. Erittäin kuumalle hevoselle intervallityyppinen harjoite ei ole hyväksi, koska hevonen voi vetojen seurauksena kuumeta entisestään. Harva suomenhevonen kuitenkaan on niin kuuma, ettei sillä voisi ajaa vetoja.

5.3 Vedätys

Ennen suomenhevosta käytettiin työajossa ja voimaharjoittelu tuli suoritettua siinä ohessa. Nykyään työajo on jäänyt ja voimaharjoittelu tulee tehdä muulla tavoin. Voimaharjoittelun muotoja ovat esimerkiksi vastuskärryjen, renkaan tai reen vedättäminen. Myös mm. lumessa tai vedessä kahluutus sekä ylämäkeen ajo ovat tehokkaita voimaa tuottavia harjoitustapoja. (Immonen 2002.)

Voimaa kehittävä harjoite voidaan suorittaa esimerkiksi vetovastuksen avulla (Kinnunen ym. 2003, 16). Hevosta ei tule vedätettäessä juoksentaa liiaksi, jottei harjoite muodostu liian raskaaksi (Partanen 1977, 209). Kevyellä vastuksella hevosta voi kuitenkin juoksentaa vauhdikkaamminkin (Torvinen 2007). Liian kovan vedättämisen seurauksena vammautumisriski kasvaa. Jo pelkkä kävelytyskin vedättämällä on tehokasta. Myös maaston aiheuttama kuormitus on huomioitava. Vedätettäessä ylämäkeen hevonen joutuu ponnistamaan kovasti ja tämä vielä lisää harjoituksen vaikutusta. Lisäksi ylämäessä hevosen askel pitenee ja kehittyy. Suomenhevonen vaatii valmennukseensa lämminveristä enemmän voimaharjoitteita. (Partanen 1977, 207,209.)

Varsalla vedättämistä ei kannata tehdä, koska hevonen ei ole tällöin vielä tarpeeksi kehittynyt kestääkseen vedätyksestä muodostuvaa rasitusta. Torvinen (2007) toteaa, että neljä - viisivuotiaalla suomenhevosella vedättämistä voidaan vähitellen alkaa harrastamaan. Suomenhevosella voi keskimääräisesti vedättää suurempia vastuksia kuin lämminverisillä, yksilölliset erot ovat kuitenkin suuria.

5.3.1 Vastuskärryt

Vastuskärryissä eli jarrukärryissä valmennuskärryjen pyörän napoihin asennetaan mekanismi, jonka avulla saadaan hevonen vetämään kärryjä halutun suuruista voimaa vastaan. Ajaja voi helposti säätää hevoseen kohdistuvaa vetovastuksen määrää. (Erikson 1999, 86.)

Vetovastuksen avulla hevonen käyttää selkälihakksiaan, takapolviaan ja kintereitään tehokkaammin ja ne vahvistuvat. Erityisesti heikot selkä- ja takaosan lihakset omaavat hevoset hyötyvät vastuskärryillä valmentamisesta. Heikkokintereisellä hevosella vastusta ei kannata käyttää, jotteivät kintereet rasitu liikaa. (Erikson 1999, 86.)

Vastuksen määrää tulee säätää hevosen kehityksen mukaan. Nuorelle ja vasta valmennuksen alkuvaiheessa olevalle hevoselle ei tule laittaa liian suurta vastusta. (Erikson 1999, 86.) Kuumalle ja pyrkivälle suomenhevoselle jarrukärryt ovat oivallinen apukeino. Vastusta lisäämällä hevonen saadaan tiukoissa tilanteissa hidastamaan vauhtiaan ilman, että sitä jouduttaisiin ottamaan kovasti kiinni suusta. (Torvinen 2007.)

5.3.2 Rengas

Mikäli vastuskärryjä ei ole saatavilla, voi omatekoisen vastuksen aikaansaada asentamalla renkaan kärryn perään. Rengas onkin ”köyhän miehen jarrukärryt” (Torvinen 2007). Rengas kiinnitetään kärryjen taakse tarpeeksi vahvan köyden avulla, siten että se voidaan tarvittaessa irrottaa kärryistä (Kuva 10).

KUVA 10 Renkaan vedettäminen (kuva Suutari A.)

Erikokoisilla ja painoisilla renkailla saadaan vastus halutun suuriseksi. Painavaa rengasta tulee vedättää längillä, jotta hevonen vetää koko kehollaan. Rintaremmillä vedätettäessä veto kohdistuu hevosen rintaan ja hevonen kipeytyy. Kovin painava rengas ei kuitenkaan ole hyväksi hevoselle. Kevyttä rengasta voi vedättää myös rintaremmillä, kunhan remmi kiinnitetään silojen sijasta kärryjen aisaan. (Torvinen 2007.)

5.3.3 Reki

Rekivalmennus on oivallinen voimaharjoittelun muoto (Kuva 11). Reellä voi ajaa myös kesällä pellolla tai niityllä. (Valkama 2003, 2.) Esimerkiksi aamukasteinen ruoho on sopiva alusta reen vedättämiselle. Tällöin reki luistaa hyvin. (Partanen 1977, 209.)

KUVA 11 *Hevosen rekivalmennus (kuva Suutari A.)*

5.4 Uitto

Uittamisen tehokkuus valmennusmenetelmänä riippuu paljolti hevosen uintitavasta. Keskimääräisesti hevosen pulssi nousee uittaessa 150–190 lyöntiin minuutissa ja hevonen tuottaa energiaa aerobisesti eli hapen avulla. Jos hevonen ui hätköiden ja raskaasti, voi energianmuodostus muuttua anaerobiseksi eli hapettomaksi. Tällöin elimistöön kerääntyy maitohappoa. (Tupamäki 2001.)

Uittaminen voidaan keväällä aloittaa veden lämpötilan ollessa +14 - +15 astetta. Syksyllä hevosen ollessa tottunut uittoon voidaan uittamista jatkaa veden lämpötilan laskiessa +10 asteeseen. Kylmässä vedessä lenkin pituus ei saa olla kovin pitkä. Sopiva uintimatkan pituus on aluksi ajassa mitattuna noin 4-5 minuuttia eli hevosen uintinopeudesta riippuen 200–300 metriin. Ensimmäisillä kerroilla 1-2 uintilenkkiä riittää ja hevosen hengityksen tulee antaa palautua lenkkien välillä. Muutamien uittokertojen jälkeen uintilenkkien määrä voidaan nostaa 4 -5:een ja kesto 4-6 minuuttiin. (Tupamäki 2001.)

Hevosta voidaan uittaa eri tavoilla. Veneen perästä uittaessa olisi mukana hyvä olla kaksi ihmistä, joista toinen soutaa ja toinen ohjaa hevosta uimaan veneen perässä (Kuva 12). Ilman venettä hevonen voidaan uittaa esimerkiksi ratsastamalla se veteen. Kun hevonen alkaa uida liu'utaan sen vierelle ja pidetään kaulasta kiinni. (Tupamäki 2001.)

KUVA 12 *Hevosen uittaminen veneen perässä (kuva Suutari A.)*

Uiminen ei rasita hevosen jalkoja ja sopiikin täten erityisen hyvin jalkavaivoista kärsivien hevosten liikuntamuodoksi. Veden tuoma vastus kehittää jonkin verran myös hevosen hengitys- ja verenkiertoelimistöä sekä suuria lihasryhmiä raajoissa. Vesihöyry auttaa hengitysteitä puhdistautumaan. (Tupamäki 2001.) Uittaminen ei kuitenkaan sovi hevosen ainoaksi valmennusmuodoksi, koska siinä hevosen tukikudokset eivät vahvistu kuten kovemmillä alustoilla (Kinnunen 2005). Hevosen psyykelle uiminen on mielekästä vaihtelua (Tupamäki 2001).

5.5 Kävelytyskone

Kävelytyskone on eräänlainen karuselli, jossa on koneesta riippuen useampi ”karsina” hevosille. ”Karsinat” on erotettu toisistaan mallista riippuen esimerkiksi verkolla. Hevoset pyörivät koneessa ympyrää ja kone vaihtaa välillä suuntaa. Pyörimisnopeutta voidaan säätää. Kävelykone voi olla avoin tai katettu (Kuva 13).

KUVA 13 *Kävelytyskone (kuva Suutari A.)*

Kävelykone sopii hyvin hevosille, jotka ovat toipumassa esimerkiksi leikkauksesta tai joiden jalkoja on piikitetty. Kävelyn avulla vaivat paranevat nopeammin. Starttipäivän jälkeinen verryttely on yksinkertaista toteuttaa kävelykoneen avulla. Kävelykone on tarpeellinen myös ehkäisemään hevosen jäykistymistä silloin kun keliolosuhteet on huonot ja hevosta ei voida valmentaa normaalisti, esimerkiksi teiden ollessa kovia. (Torvinen 2007.)

Torvisen (2007) mukaan hevosta voi muun valmennuksen ohella kävelyttää koneessa esimerkiksi puolesta tunnista puoleentoista tuntiin päivässä muutaman kerran viikossa. Vauhti voi olla reipasta, niin että hevonen kävelee 8-10 kilometriä tunnissa. Toipilashevosella vauhdin tulee olla rauhallista.

Hevoset oppivat kävelykoneen periaatteen yleensä nopeasti. Ensimmäisillä kerroilla niitä on kuitenkin hyvä taluttaa. Suurimmat ongelmat liittyvät yleensä suunnan vaihtamiseen. Suomenhevosen ja lämminverisen välillä ei ole eroa kävelykoneen käytössä. (Torvinen 2007.)

5.6 Ratsastus

Partanen (1977, 211) pitää ratsastusta yhtenä tehokkaimmista harjoitusmenetelmistä ravurille. Ratsastettavan pohjan tulee olla hevosen jaloille sopiva, liian kovapintainen alusta rasittaa hevosen jalkoja liiaksi.

Ravurin totuttaminen ratsastajaan tulee aloittaa rauhallisesti. Yleensä ravurit kuitenkin hyväksyvät satulan ja ratsastajan selässään melko nopeasti, koska ovat tottuneita valjaisiin ja aisoihin. (Svartsjö 2006, 16.)

Ratsastusvalmennus vahvistaa erityisesti hevosen selkälihaksia. On kuitenkin muistettava, että yht'äkkäinen ja kova ratsastaminen saattaa kipeyttää hevosen selän. Satulan tulee olla hevoselle sopiva. (Svartsjö 2006, 16.)

Ravurin ratsastamiseen voi kuulua myös laukkaamista, mutta joidenkin valmentajien mielestä hevosen ravivarmuus voi tällöin kärsiä (Svartsjö 2006, 17). Torvisen (2007) mukaan laukkuuttamisesta ei ole haittaa kunhan sitä ei tehdä raviradalla. Laukassa hevosen liikerata on erilainen kuin ravissa ja laukkavedot voivat avata erilaisia lihaksen jännitystiloja (Svartsjö 2006, 17).

Ratsastamalla hevosella voidaan mennä paikkoihin, johon kärryillä ei pääse. Lisäksi ratsastukseen voi sisällyttää esimerkiksi hangessa tai vedessä kahlaamista. Ratsastus on sekä hevoselle että valmentajalle mukavaa vaihtelua kärryajelun ohessa. Ratsastamisen on myös todettu sopivan kuumaluonteisten hevosten valmennusmuodoksi ja tavaksi pitää ne rauhallisina. (Svartsjö 2006, 17.)

5.7 Juoksutus liinassa

Liinassa juoksuttaminen sopii ratsujen ohella myös ravureiden valmennukseen. Juoksuttamisen avulla voidaan vahvistaa hevosen lihaksia ja samalla mahdollista vinoutta voidaan saada suoristettua. Hevosta tulee juoksuttaa tasapuolisesti sekä oikealle että vasemmalle. Näin molemmat puolet rasittuvat yhtä paljon. Koska ympyrällä juokseminen rasittaa hevosta melko paljon, tulee juoksutusaikojen olla lyhyitä. Sopiva juoksutuskerran pituus on puoli tuntia alku- ja loppuverryttelyineen. (Kettunen 2004a, 32–33.)

6 KYSELYTUTKIMUS HEVOSTENVALMENTAJILLE

Työn tutkimusosio käsittelee hevostenvalmentajille suunnattua kyselytutkimusta. Osiossa käydään läpi tutkimuksen tulokset ja niiden analysoinnit.

6.1 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksen tavoitteena oli saada selville valmentajien näkemyksiä suomenhevosen nykytilanteesta ravurina. Kyselyn aihealueita olivat kilpailujärjestelmän toimivuus, suomenhevosaines, markkinointi ja kysyntä, valmennus ja opetus sekä yhteistyötahot. Suomen Hippos ry halusi kyselyn avulla saada ennakkomateriaalia Suomenhevosen tulevaisuus -hankkeelleen. Vastauksia haettiin mm. seuraaviin kysymyksiin: Ovatko laukkasäännöt oikeat, miten sarjatarjontaa tulisi kehittää, ovatko opetus- ja koelähtöjärjestelmät toimivat, onko suomenhevonen kehittynyt rotuna ja toimiiko markkinointi. Samalla kyselyn avulla haluttiin vastaanottaa ideoita tulevaisuuden toiminnan kehittämiseksi. Tavoitteena oli vertailla suomenhevosen ja lämminverisen valmennusta ja opetusta sekä pyrkiä löytämään mahdolliset eroavaisuudet. Mielenkiinnon kohteena oli lisäksi kartoittaa mitä syitä valmentajilla on, jos he eivät lainkaan valmenna suomenhevosia.

6.2 Tutkimuksen toteutus

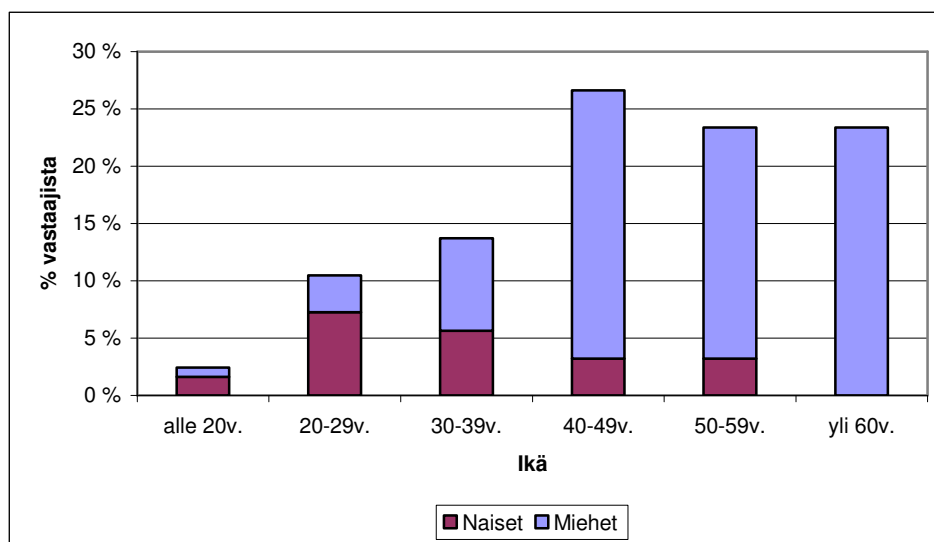
Tutkimus toteutettiin postikyselynä. Kysely (Liite 2) lähetettiin helmikuun 2007 alussa yhteensä 200 hevostenvalmentajalle, joista ammattivalmentajia oli 50 ja harrastevalmentajia 150. Osoitetiedot saatiin Suomen Hippoksen valmentajarekisteristä. Otannassa olivat mukana valmentajat, jotka viimeisen kolmen vuoden aikana olivat ilmoittaneet hevosia starttiin. Kyselykaavakkeen lisäksi vastaajille lähetettiin saatekirje (Liite 1) ja postimaksulla varustettu vastauskuori.

7 TULOKSET

Kyselyyn vastasi 124 henkilöä. Näin ollen vastausprosentiksi tuli 62. Harrastevalmentajat vastasivat kyselyyn hieman ammattivalmentajia aktiivisemmin. Harrastevalmentajista kyselykaavakkeen palautti kaksi kolmasosaa (100 kpl) ja ammattivalmentajista lähes puolet (24 kpl). Yksi vastaus jouduttiin hylkäämään.

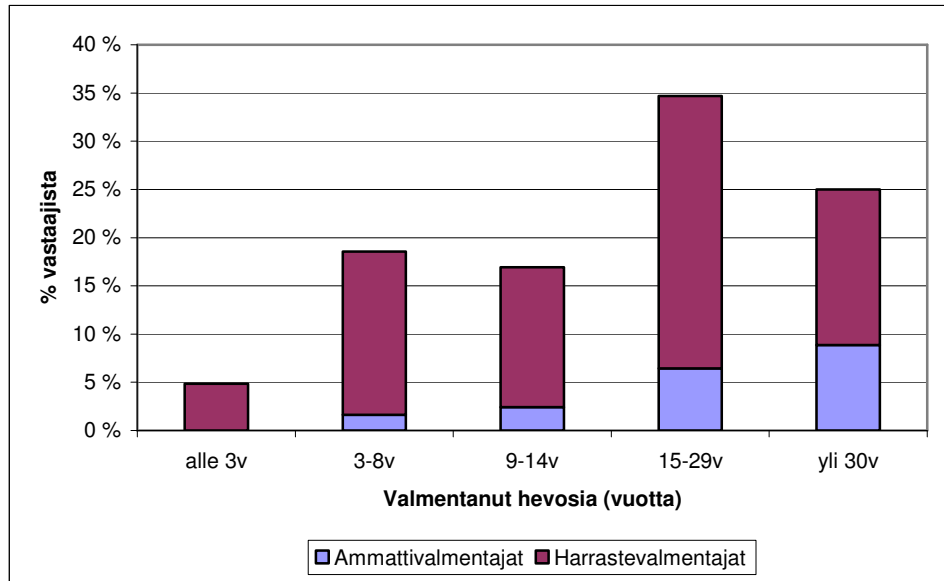
7.1 Taustatiedot

Vastaajista oli naisia 21 % ja miehiä 79 %. Ikäryhmittäin tarkasteltuna 73 % vastanneista oli yli 40-vuotiaita. Eniten vastaajista oli 40–49 -vuotiaita. Kyselyyn vastanneista 12 % ilmoitti olevansa iältään alle 30 vuotta. Naiset olivat keskimääräisesti iältään miehiä nuorempia (Kuva 14).

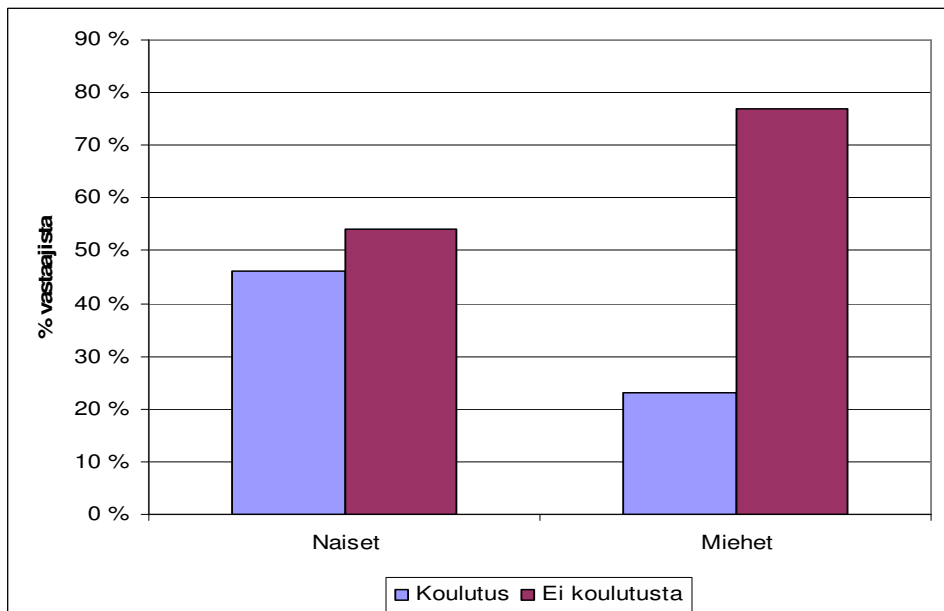
KUVA 14 Vastaajat ikäryhmittäin ja sukupuolittain tarkasteltuna

Harrastevalmentajien osuus vastanneista oli 81 % ja ammattivalmentajien 19 %. Noin puolella harrastevalmentajista oli ajolupa. Pääosa vastaajista oli valmentanut hevosia 15–29 vuotta. Ammattivalmentajista puolet oli valmentanut hevosia yli 30 vuotta (Kuva 15).

KUVA 15 Vastaajien kokemus hevostenvalmentamisesta lisenssittään

Naisista lähes puolet ilmoitti omaavansa hevosalaan liittyvän koulutuksen. Miehistä sen sijaan suurimmalla osalla ei ollut koulutusta (Kuva 16). Koulutuksen saaneiden osuus kaikista vastanneista oli 28 %. Koulutetuista henkilöistä suurin osa eli 26 % ilmoitti suorittaneensa hevostenvalmentajan ammattitutkinnon (9 kpl). Hevostenhoitajia ja Ypäjän hevostalouskoulun suorittaneita oli yhtä monta (6 kpl). Vastaajien joukossa oli lisäksi mm. hevoshieroja, agrologeja ja kengitysseppiä.

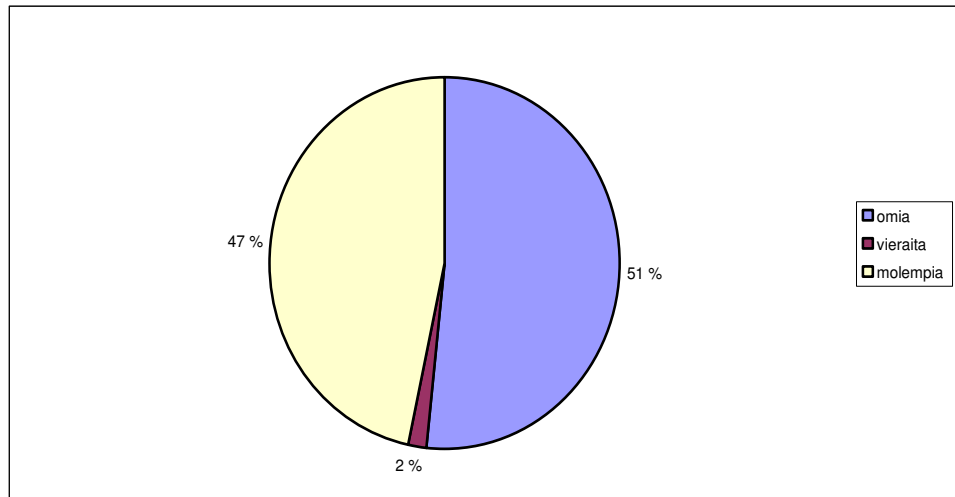

KUVA 16 Hevostalouteen koulutettujen henkilöiden osuus vastaajista sukupuolittain

Vastaajista lähes yhtä suuri määrä ilmoitti valmentavansa omia hevosia ja omia sekä vieraita hevosia. Pelkästään vieraita hevosia valmensi vain muutama vastaaja (Kuva 17). Valmennettavien hevosten määrän keskiarvo oli noin 6,5, omien hevosten määrä valmennettavista 3 ja suomenhevosten

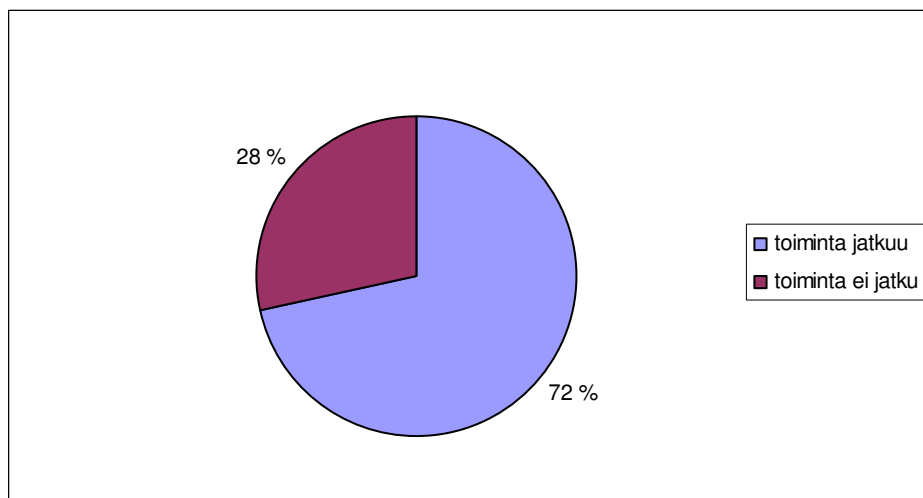
määrä kaikista valmennettavista 3,5. Suomenhevosten osuus valmennettavista hevosista oli siis noin 54 %.

Kolme vastaajaa ei valmentanut lainkaan suomenhevosiä. Yksi valmensi vain lämminverisiä, koska suomenhevosiä ei ollut tarjottu valmennukseen. Erään vastaajan mielestä amatöörivalmentajan ei kannata tuhlata aikaa suomenhevoseen, koska saadaksesen rahaa suomenhevosella täytyy sen olla huippuyksilö. Yhden vastaajan suomenhevonen oli vieraalla valmennuksessa.

KUVA 17 Vastaajien valmennuksessa olevat hevoset

Lähes $\frac{3}{4}$ vastaajista (89 kpl) ilmoitti toimintansa jatkuvan tulevaisuudessa (Kuva 18). Syy toiminnan loppumiseen oli 86 % ei-vastauksen antaneilla korkea ikä, eläkkeelle siirtyminen tai terveydentila (30 kpl). Muut lopettamisen syyt olivat toiminnan kannattamattomuus (3 kpl), toiminnan keskittyminen ammattivalmentajille (1 kpl) ja elämäntilanteen muutos (1 kpl).

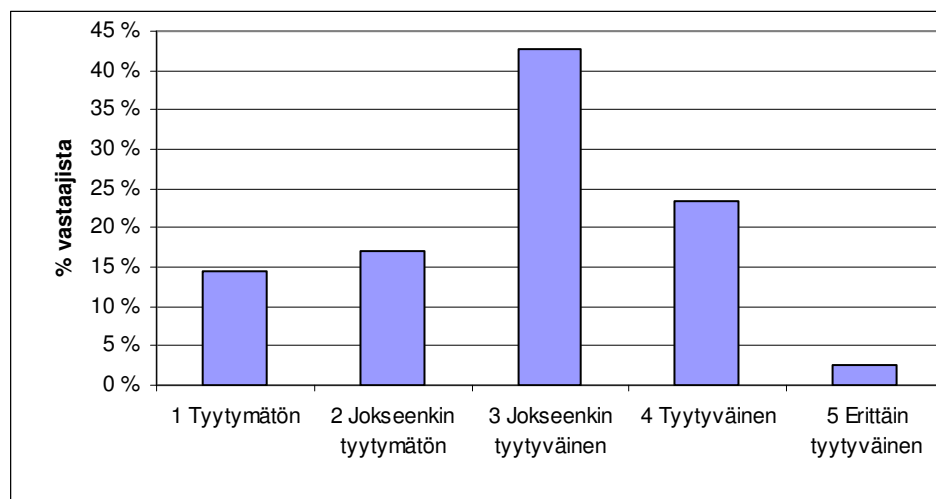
KUVA 18 Toiminnan jatkuvuus kymmenen vuoden päästä

7.2 Kilpailujärjestelmän toimivuus

Kilpailujärjestelmän toimivuus -osiossa tarkastellaan sarjatarjontaa, opetus- ja koelähtöjärjestelmää, laukkasääntöjä sekä muita kilpailujärjestelmää koskevia asioita.

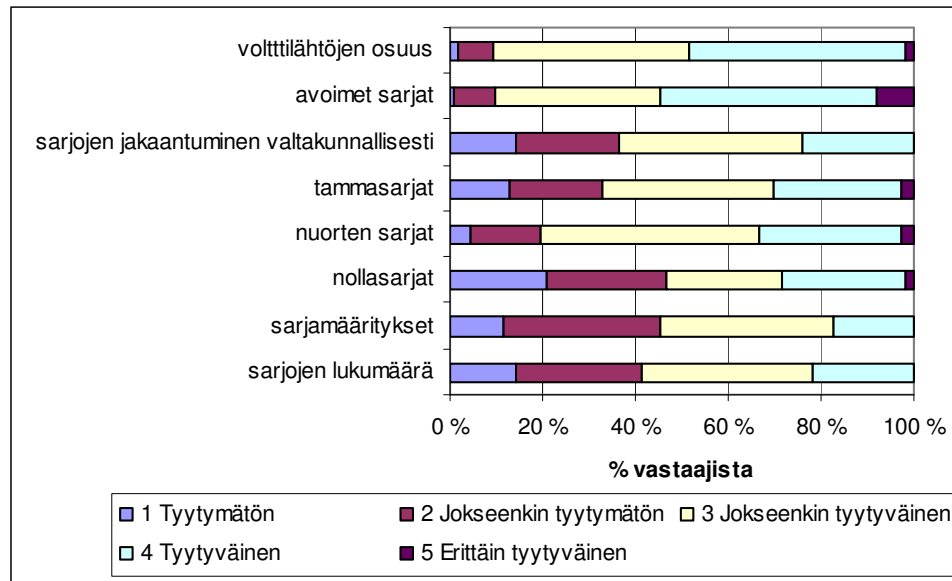
7.2.1 Sarjatarjonta

Vastaajista 43 % oli jokseenkin tyytyväisiä suomenhevosen tämän hetkiseen sarjatarjontaan yleisesti (Kuva 19). Tyytymättömiä tai jokseenkin tyytymättömiä oli enemmän kuin tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä. Erittäin tyytyväisiä oli vain 3 vastaajaa, tyytymättömiä 18. Harrastevalmentajien ja ammattivalmentajien välillä ei ollut suurta eroa. Numeerisen skaalan ollessa 1-5 harrastevalmentajien keskiarvo oli 2,8 ja ammattivalmentajien 3.

KUVA 19 Vastaajien tyytyväisyys suomenhevosten sarjatarjontaan yleisesti

Eniten tyytymättömyyttä sarjoissa esiintyi nollasarjoihin eli vähän ansainneiden hevosten sarjoihin, sarjamäärityksiin, sarjojen lukumäärään ja sarjojen jakaantumiseen valtakunnallisesti (Kuva 20). Tyytyväisimpiä sen sijaan oltiin avoimiin sarjoihin eli paljon tienanneiden hevosten sarjoihin ja volttilähtöjen (ravikilpailujen lähtötapa, jossa hevoset lähtevät matkaan lähtönumeron määräämältä paikalta voltaussääntöjen mukaisesti. Volttilähdössä eli tasoitusajossa voi olla mukana enintään 16 hevosta.) osuuteen. Tulosten keskiarvot olivat: sarjamääritykset ja nollasarjat 2,6; sarjojen lukumäärä ja sarjojen jakaantuminen valtakunnallisesti 2,7; tammasarjat 2,9; nuorten sarjat 3,1; volttilähtöjen osuus 3,4 ja avoimet sarjat 3,5.

KUVA 20 Vastaajien tyytyväisyys suomenhevosten sarjatarjontaan eriteltynä

Sarjatarjonnan kehittämideoita kysyttäessä esille nousi paljon asioita. Keskeisimpänä pidettiin suomenhevossarjojen määrän lisäämistä, jonka mainitsi vastauksessaan 12 % vastaajista (15 kpl). Erityisesti eriteltynä 24 % toivoi lisää nollasarjoja ja ylipäänsä sarjoja aloitteleville suomenhevosille (30 kpl). Alasarjoihin halusi pienempiä tasoitusperusteita 10 % vastaajista (13 kpl). Muutama vastaaja (3 kpl) ehdotti, että matalia sarjoja ajettaisiin vaikka pienillä palkinnoilla, jotta hevosille tulisi rutiinia kilpailemiseen. Tampasarjoja ympäri Suomea myös muille kuin avoimen luokan hevosille kaipasi 15 % vastaajista (19 kpl). Tammoille haluttiin myös enemmän hyvityksiä (3 kpl).

Vastaajista 5 % mainitsi, että nuorten sarjoja saisi olla lisää eri puolella Suomea (6 kpl), samoin nuorille rajattuja normaalipalkintoisia sarjoja. Nelivuotiaille haluttiin enemmän hyvityksiä (2 kpl). Osa vastaajista oli sitä mieltä, että neljävuotiaille tulisi olla omia sarjoja, ei neljä - viisivuotiaille (4 kpl). Muutama vastaaja (2 kpl) toivoi kilpailumahdollisuuksia enenevässä määrin kolmivuotiaille ja niille suunnatut lähdöt tulisi ajaa vajainakin. Muutama vastaaja (2 kpl) mainitsi tarpeen ajaa avoimia lähtöjä vajaina, koska vain sitkeimmät ovat tällöin mukana.

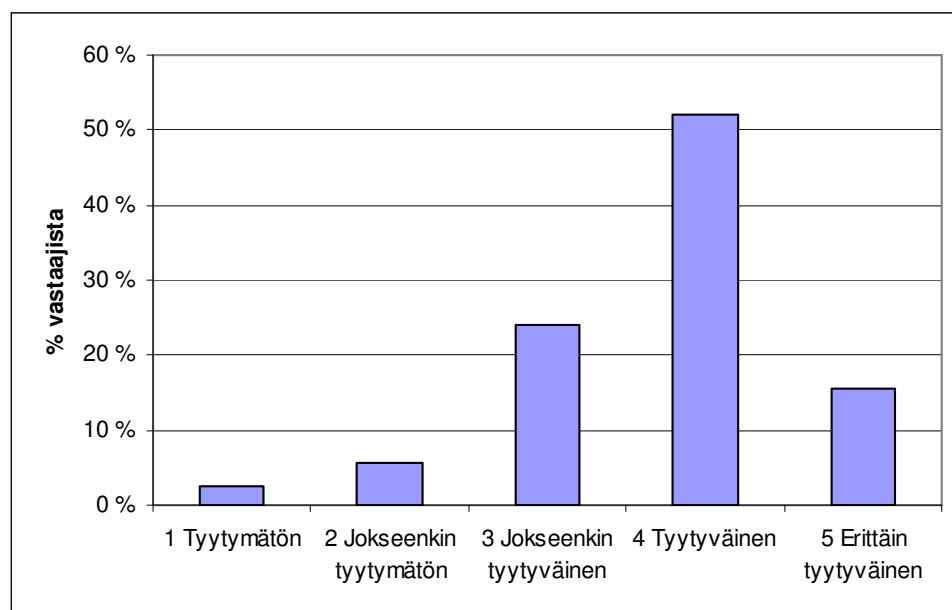
Aikatasoituksia saisi vastaajien (12 kpl) mielestä olla nykyistä enemmän. Tätä mieltä oli 10 % vastaajista. Aikatasoituksia toivottiin erityisesti alasarjoihin. Monte- eli raviratsastuslähtöjä suomenhevosille tulisi muutaman vastaajan (3 kpl) mielestä olla tarjolla enemmän. Montelähdöissä tulisi olla kunnan palkinnot eikä niitä tulisi ajaa illan viimeisinä lähtöinä. Muutama vastaaja (4 kpl) kaipasi suomenhevossarjoihin enemmän ryhmäajoja (ravikilpailujen lähtötapa, jossa hevoset lähtevät matkaan lähtöauton siivekkeiden takaa. Ryhmäajossa voi olla mukana enintään 12 hevosta). Palkintotaso haluttiin lähemmäs lämminveristen tasoa (3 kpl). Avoimien lähtöjen tasoeroja pidettiin liian suurina (2 kpl). Esimerkiksi 20 000 - 30 000 euroa

tienanneet hevoset joutuvat juoksemaan samoissa lähdöissä huomattavastikin enemmän tienanneiden kanssa. Sarjojen toivottiin nousevan kymmenen tuhannen euron välein.

Yksittäisissä kehittämisideoissa ehdotettiin mm. tammalähtöjen rajaamista 4-5 – vuotiaille (ei 4-7 -vuotiaille kuten nykyään), omia sarjoja kuusivuotiaille hevosille (ovat väliinputoajia), avoimien lähtöjen määrän lisäämistä, omia sarjoja alle 15 000 euroa tienanneille hevosille, karsinnassa etusijaa nuorille hevosille, enemmän erikoislähtöjä (mm. hevosseurojen välisiä, tietyn sukuisille hevosille jne.), lisää 1609 metrin, 2600 metrin ja 3100 metrin matkoja, matalien sarjojen ajamista vajainakin sekä varsalähtöjen järjestämistä aikatasoituksin.

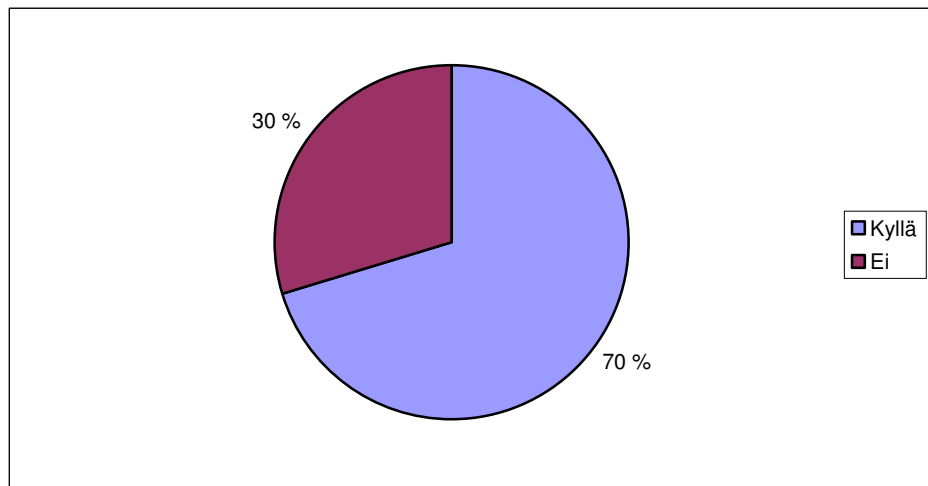
7.2.2 Opetuslähtöjärjestelmä

Opetuslähtöjärjestelmään oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä reilusti yli puolet vastaajista eli 68 %, tyytymättömyyttä esiintyi hieman (Kuva 21). Keskiarvo oli 3,7. Ammattivalmentajista kahta lukuun ottamatta kaikki olivat tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä. Harrastevalmentajien vastaukset hajaantuivat jonkin verran enemmän.

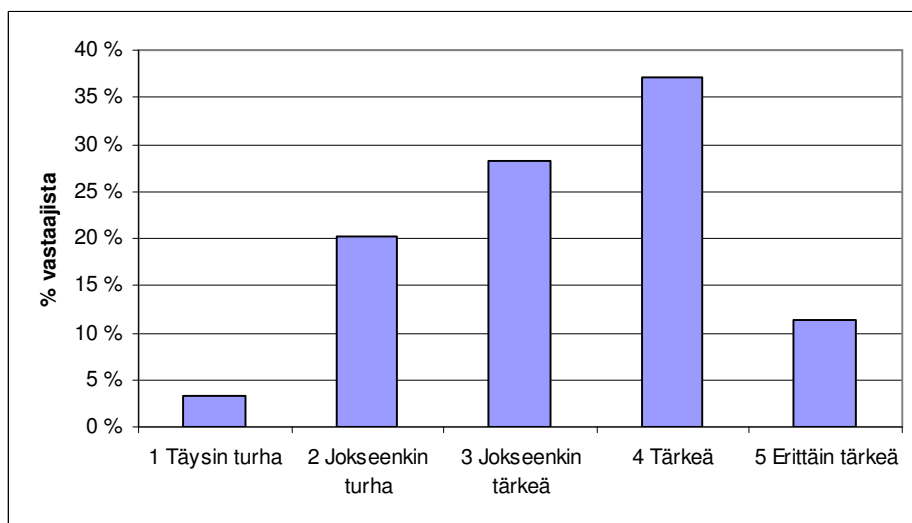
KUVA 21 Vastaajien tyytyväisyys suomenhevosten opetuslähtöjärjestelmään

Vastaajista 70 % ilmoitti tähtäävänsä hevosillaan opetuslähdön suorittamiseen (Kuva 22). Ammattivalmentajista yhtä lukuun ottamatta kaikki osallistuvat opetuslähtöihin. Harrastevalmentajista 64 % osallistuu ja 36 % ei osallistu, joista suurin osa eli 43 % (15 kpl) perusteli osallistumattomuuden sillä, että suomenhevonen ei vielä 3-vuotiaana ole riittävän kehittynyt. Ei-vastanneista 34 %:lla (12 kpl) ei ole ollut valmennuksessa opetuslähtökäisiä hevosia. Muita syitä osallistumattomuuteen oli mm. hevosen vaivat tai loukkaantuminen sekä opetuslähdöstä maksettavan palkkion suuruuden eriarvoisuus harrastevalmentajien ja ammattivalmentajien välillä.

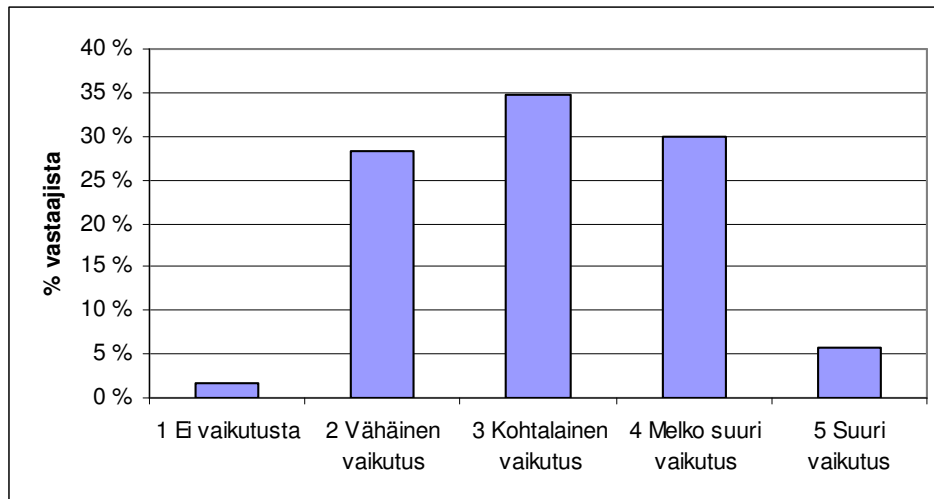
KUVA 22 Vastaajien oma osallistuminen opetuslähtöihin

Opetuslähtöjärjestelmän merkitystä suomenhevosen kehityksen kannalta piti tärkeänä tai erittäin tärkeänä lähes puolet vastaajista (48 %) (Kuva 23). Turhana tai jokseenkin turhana järjestelmää piti suunnilleen joka neljäs vastaaja. Ammattivalmentajat pitivät järjestelmää jonkin verran harrastevalmentajia tärkeämpänä hevosen kehityksen kannalta. Ammattivalmentajien keskiarvo oli 4 ja harrastevalmentajien 3,2.

KUVA 23 Vastaajien näkemys opetuslähtöjärjestelmän merkityksestä suomenhevosen kehityksen kannalta

Vastanneista 35 % vastasi opetuslähtöjärjestelmällä olevan kohtalainen vaikutus siihen, että suomenhevosek tulevat starttiin aikaisemmin (Kuva 24). Harrastevalmentajista suurin osa (34 %) vastasi merkityksen olevan vähäinen, ammattivalmentajista suurin osa (46 %) sanoi vaikutuksen olevan kohtalainen. Harrastevalmentajien keskiarvo oli 3 ja ammattivalmentajien 3,6.

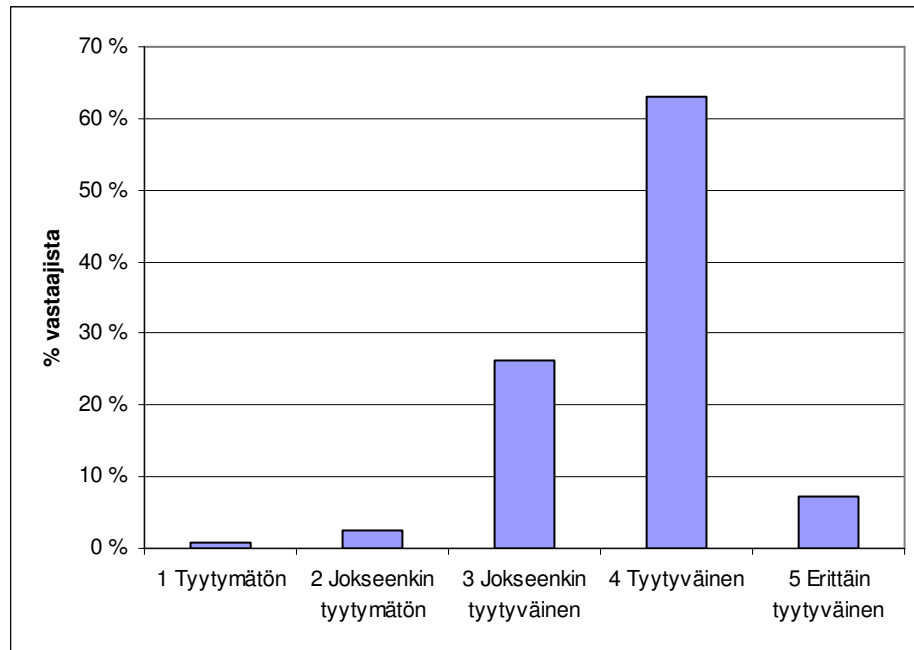
KUVA 24 Vastaajien mielipide opetuslähtöjärjestelmän vaikutuksesta suomenhevosten aikaisempaan starttiintuloon

Opetuslähtöjärjestelmän kehittämisehdotuksista yleisin (12 kpl) oli opetuslähdön hyväksytystä suorituksesta maksettavan palkkiosumman tasapuolistaminen harrastevalmentajien ja ammattivalmentajien välillä. Tämän kehittämisehdotuksen esitti 10 % vastanneista harrastevalmentajista. Mahdollisuutta opetuslähdön suorittamiseen nelivuotiailla suomenhevosilla kovemmillä aikarajoilla ehdotti 9 % vastaajista (11 kpl). Opetuslähdepalkkion suuruutta toivoi nostettavan 5 % vastaajista, koska yleinen palkintotaso on noussut (6 kpl). Samalla ihmiset motivoituisivat enemmän opetuslähdön suorittamisesta. Muutama vastaaja (2 kpl) halusi, että opetuslähtöä voisi yrittää useammin kuin kaksi kertaa.

Yksittäisissä kommentteissa ehdotettiin mm. hyväksyttävän km-aikavälin lyhentämistä, aikarajojen kiristämistä, aikarajojen poistamista, koko opetuslähdepalkkion maksamista Ruotsin mallin mukaisesti ilman koelähtöä ja opetuslähdön suorittamisen harkitsemista kaksivuotiailla suomenhevosilla.

7.2.3 Koelähtöjärjestelmä

Muutamaa vastaajaa lukuun ottamatta kaikki olivat jokseenkin tyytyväisiä, tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä suomenhevosten koelähtöjärjestelmään (Kuva 25). Vain muutama vastasi olevansa tyytymätön tai jokseenkin tyytymätön. Ammattivalmentajat olivat koelähtöjärjestelmään jonkin verran tyytyväisempiä kuin harrastevalmentajat. Harrastevalmentajien keskiarvo oli 3,7 ja ammattivalmentajien 4,0.

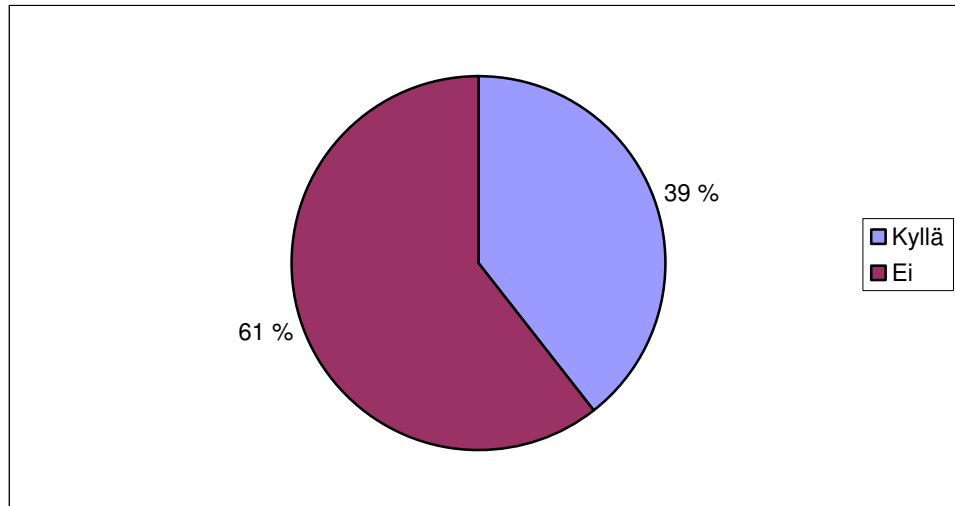
KUVA 25 Vastaajien tyytyväisyys koelähtöjärjestelmään

Koelähtöjärjestelmän kehittämideoista yleisimmät olivat aikarajojen kiristäminen (5 kpl) ja se, että koelähdön hyväksytysti suorittamisen tulisi nollata aiemmat hylkäykset kilpailuista (5 kpl). Näitä molempia ehdotti 4 % vastaajista. Kolme peräkkäistä hylkäystä omaavalla hevosella ei uskalleta ajaa voitosta, kun pelätään neljättä hylkäystä ja koelähtöön joutumista. Muutama vastaaja mainitsi, että tuomareiden tulisi huomioida enemmän rataolosuhteet hyvityksiä antaessaan, varsinkin talvella (2 kpl).

Yksittäisissä ehdotuksissa haluttiin mm. että, suomenhevosten tulisi juosta koelähdöt omissa lähdöissään ja lämminveristen omissaan, kolmivuotiailla koelähdöissä juostavan matkan tulisi olla 1600 metriä, koelähtö tulisi suorittaa vain kerran uran alussa, koelähtö voitaisiin ajaa joka radalla aina samaan aikaan (ei tulisi epäselvyyksiä ajankohdan kanssa), koelähdöt keskitettäisiin määrättyihin ratoihin tai päiviin (enemmän hevosia, ei tarvitsisi ajaa yksin), jos samassa lähdössä on myös rutiinihevosia, tulisi koelähtöhevosilla olla parhaat lähtöpaikat sekä pelaajien kannalta olisi hyvä, jos jo puolen vuoden kilpailutauon jälkeen pitäisi juosta koelähtö ja antaa osoitus kilpailukuntoisuudesta.

7.2.4 Laukkasäännöt

Ravikilpailujen laukkasääntöjen tarkoituksenmukaisuuteen suomenhevosen kannalta oli tyytyväisiä 39 % vastaajista ja tyytymättömiä 61 % vastaajista (Kuva 26). Harrastevalmentajat olivat jonkin verran tyytyväisempiä laukkasääntöihin kuin ammattivalmentajat. Harrastevalmentajien prosenttiluvut olivat 43 puolesta ja 57 vastaan ja ammattivalmentajien 28 puolesta ja 72 vastaan. Nykyisiä laukkasääntöjä pidettiin liian kireinä.

KUVA 26 Vastaajien tyytyväisyys laukkasääntöihin

Vastaajista 42 % (52 kpl) halusi kommenteissaan loppusuoran 20 metrin laukkasäännön poistamista. Säännön sanottiin aiheuttavan vaaratilanteita ja estävän toisinaan kamppailun voitosta. Osa vastaajista halusi loppusuoralla laukkaamisesta automaattisesti hylkäyksen (7 kpl). Useassa vastauksessa toivottiin 100 metrin laukkasäännön pidentämistä (7 kpl) ja entisten laukkasääntöjen palauttamista (8 kpl). Yhdessä vastauksessa ehdotettiin lähtölaukan enimmäispituudeksi 150 metriä.

7.2.5 Muut kilpailujärjestelmää koskevat asiat

Kysyttäessä vastaajilta muita kilpailujärjestelmään liittyviä kehittämisehdotuksia eniten kommentteja sai ratojen välinen yhteistyö. Vastaajista 9 % halusi (11 kpl), että radat suunnittelisivat kilpailusarjat niin, ettei samalla viikolla ole samantyyllisiä sarjoja ainakaan lähekkäin sijaitsevilla radoilla. Näin sarjoihin riittäisi enemmän hevosia eikä turhia peruuntumisia sen takia tapahtuisi. Ehdotettiin (3 kpl) myös, että radat voisivat olla yhteydessä lähialueen valmentajiin ja kysyä heiltä millaisille sarjoille olisi kulloinkin kysyntää.

Muutama vastaaja (2 kpl) halusi, että raviradoille asetettaisiin suomenhevoskiintiö sarjoihin esimerkiksi niin, että 60 % sarjoista olisi lämminverisille ja 40 % suomenhevosille. Tällainen kiintiö tulisi vastaajien mielestä olla myös V75 ja V5 lähdöissä. Suomenhevostammoille tulisi myös useammin olla V75 sarja, kuten lämminverisilläkin usein on. Muutama vastaaja (2 kpl) ehdotti järjestettävään erityisiä suomenhevosraveja, joissa olisi sarjoja vain suomenhevosille. Jokaisen raviradan tulisi järjestää tällaiset ravit ainakin kerran vuodessa, myös muulloin kuin juhluvuonna. Vastaajat (2 kpl) halusivat lisäksi enemmän harjoitusraveja, jotta hevosille tulisi rutiinia juosta porukassa.

Yksittäisissä kommentteissa ehdotettiin mm. ravien läpivientiä nopeammin, omia kuninkuusraveja ruunille, kuninkuusravien pitämistä jatkossakin vain oriille ja tammoille rajattuina, omia lähtöjä heikot

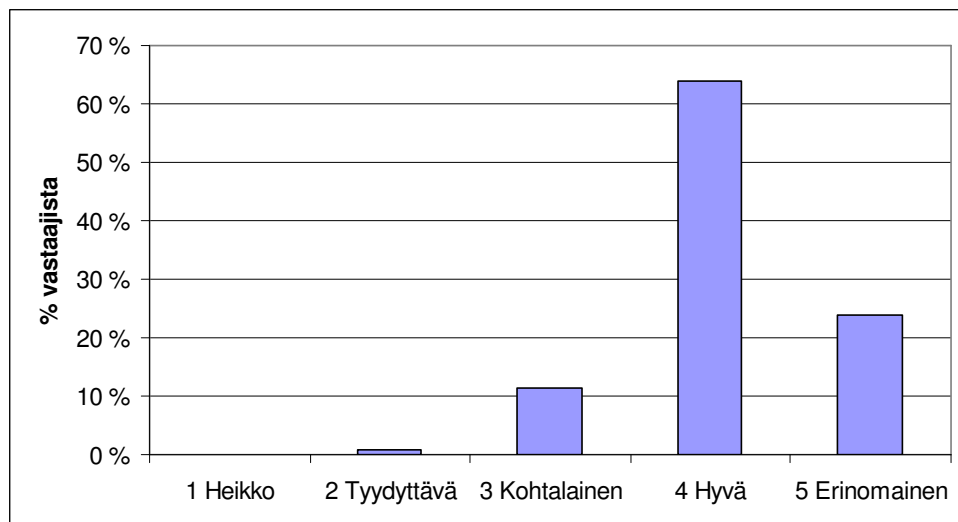
karsintapisteet omaaville hevosille, raviratojen kilpailusarjojen asettamista Suomen Hippoksen hyväksyttäväksi, ilmoittamisajan lyhentämistä viiteen vuorokauteen ennen kilpailua (ei tulisi turhia välistartteja), ikäluokkakilpailujen muuttamista enemmän viisivuotispainotteisiksi ja handikaappari- (tasoitusajo, jossa tasoitukset määrää kilpailujen järjestäjän edustaja eli ns.handikaappari) ja myyntilähtöjen (ravikilpailulähtö, johon osallistuvat hevoset ovat myytävänä) järjestämistä enemmän.

7.3 Suomenhevosaines

Suomenhevosaines-osiossa käsitellään rodun soveltuvuutta ravikäyttöön, kehittymistä rotuna, laatua ja tarkoituksenmukaisuutta ravikäyttöön ja muita suomenhevosainekseen liittyviä asioita.

7.3.1 Soveltuvuus ravikäyttöön

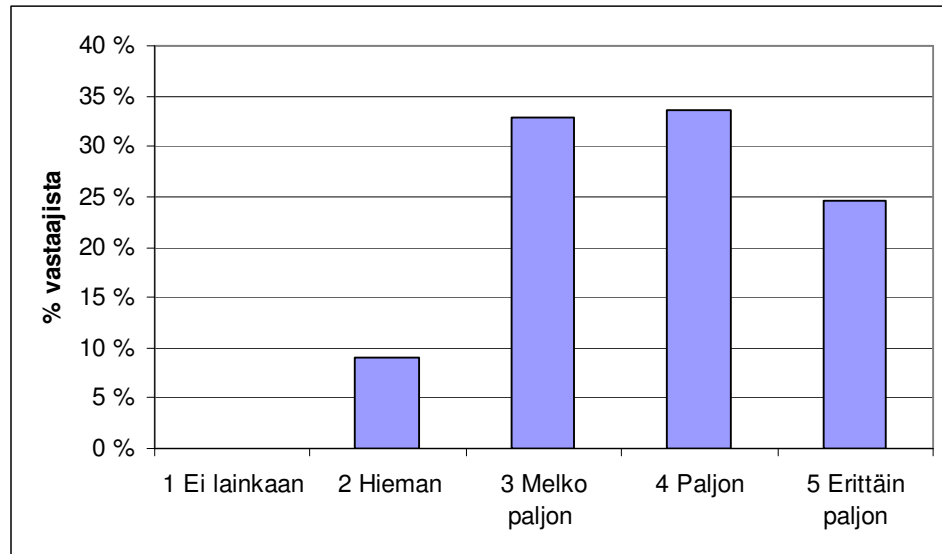
Suomenhevosaineksen soveltuvuutta ravikäyttöön pidettiin pääsääntöisesti hyvänä (64 %) tai erinomaisena (24 %) (Kuva 27). Sekä harrastevalmentajien että ammattivalmentajien keskiarvo oli 4,1. Kukaan ei vastannut aineksen olevan heikkoa.

KUVA 27 Vastaajien näkemys suomenhevosaineksen soveltuvuudesta ravikäyttöön

7.3.2 Kehittyminen rotuna

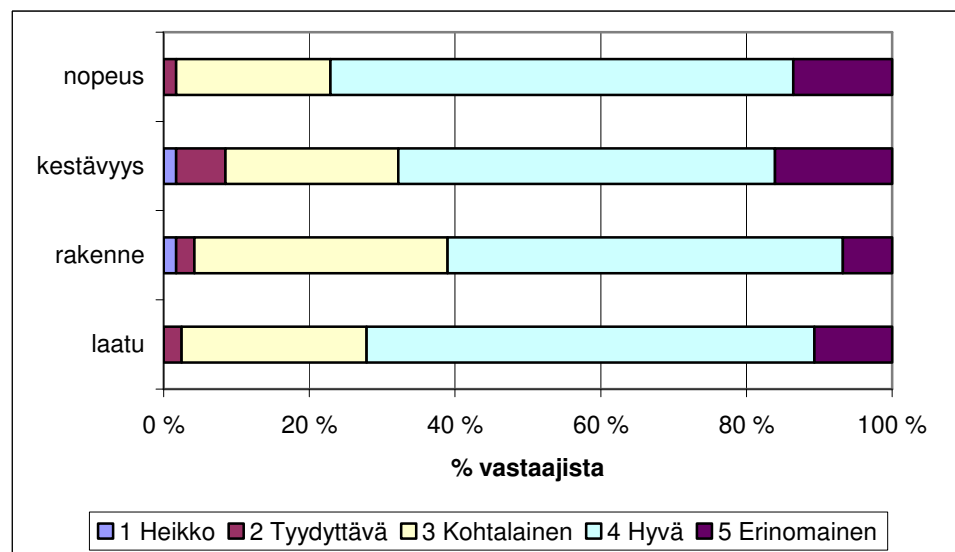
Kaikkien vastaajien mielestä suomenhevonen on kehittynyt rotuna aiempiin vuosiin verrattuna. Lähes yhtä moni vastaaja ilmoitti suomenhevosen kehittyneen rotuna melko paljon tai paljon. Suunnilleen joka viides vastasi kehitystä tapahtuneen erittäin paljon (Kuva 28). Sekä harrastevalmentajien että ammattivalmentajien keskiarvo oli 3,8.

KUVA 28 Vastaajien näkemys suomenhevosen kehittämisestä rotuna aiempiin vuosiin verrattuna

7.3.3 Laatu ja tarkoituksenmukaisuus ravikäyttöön

Kysyttäessä suomenhevosen laadusta ja tarkoituksenmukaisuudesta ravikäyttöön kestävyys ja rakenne saivat enemmän heikompia arvosanoja kuin nopeus ja laatu (Kuva 29). Myös keskiarvot kestävyudessa ja rakenteessa olivat hieman heikommät (laatu 3,8; rakenne 3,6; kestävyys 3,7; nopeus 3,9). Toisaalta kestävyys sai eniten arvosanoja erinomainen. Pääsääntöisesti kaikkia ominaisuuksia pidettiin kuitenkin hyvinä. Kaikki kohdat saivat yli 60 % arvosanoja hyvä tai erinomainen. Harrastevalmentajien ja ammattivalmentajien vastaukset olivat hyvin samansuuntaisia.

KUVA 29 Vastaajien näkemykset suomenhevosaineksen laadusta ja tarkoituksenmukaisuudesta ravikäyttöön

7.3.4 Muut suomenhevosainekseen liittyvät asiat

Suomenhevosainekseen liittyen kommentteja tuli melko paljon. Vastaajista 15 % (18 kpl) mainitsi suomenhevosjalostuksessa käytettävän liikaa samojen sukujen edustajia. Tämä ns. muotioriiden käyttö kaventaa liiaksi suomenhevoscantaa. Jalostukseen on muutenkin kiinnitettävä huomiota ja huonoja tammoja ei tulisi käyttää siitoksessa lainkaan (4 kpl). Muutama vastaaja (3 kpl) mainitsi, että jalostamalla vain nopeutta pilataan alkuperäistä suomenhevoscantaa ja samalla huonosti toimivien hevosten määrä kasvaa. Näin ollen tulisikin kiinnittää enemmän huomiota rakenteeseen ja luonteeseen.

Vastaajista 5 % (6 kpl) sanoi tasoerojen hevosten välillä olevan suuria ja kärjen olevan kaventunut. Vastaajien (2 kpl) mielestä raviradoilla juoksee paljon hevosia, joiden käyttötarkoitus olisi muualla kuin raviradalla. Jalkavaivojen katsottiin yleistyneen kovan valmentamisen seurauksena (2 kpl). Suomenhevosta pidettiin monikäyttöhevosena (3 kpl). Suomenhevosen lisääntynyt ratsukäyttö koettiin rodulle hyväksi (3 kpl), näin kiinnitetään enemmän huomiota myös luonteeseen ja rakenteeseen. Samalla monelle hevoselle löytyy käyttötarkoitus myös silloin jos raviura ei ota onnistuakseen.

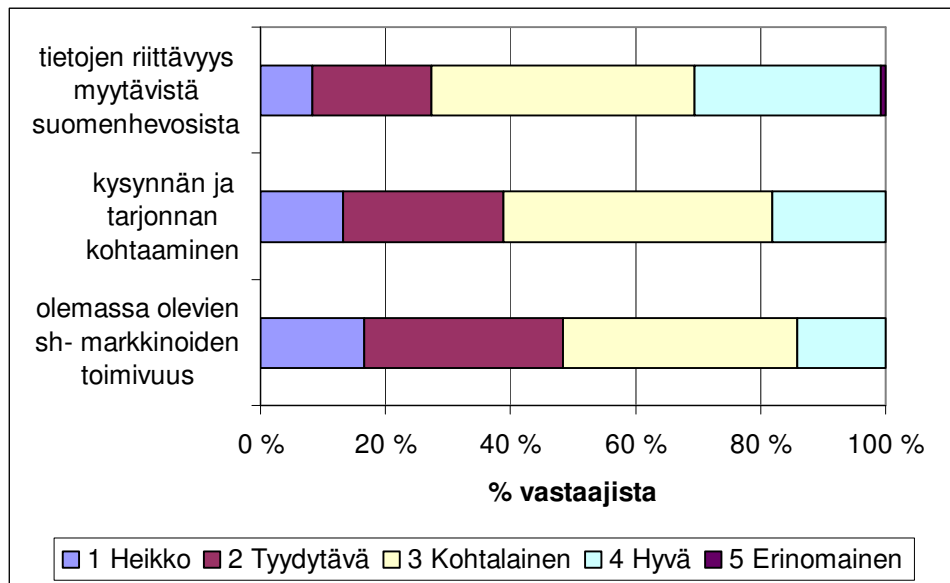
Yksittäisissä kommentteissa ehdotettiin mm. tiukempaa seulaa kantakirjauksessa rakennevikojen kohdalla, oriille 600 - 700 varsan kiintiötä, oriiden kantakirjauksen poistamista ja valinnan vastuun siirtämistä tammanomistajille, lyhyen kilpailu-uran tehneiden oriiden poistamista siitoksesta ja huomion kiinnittämistä emä- ja isälinjojen sopivuuteen. Yksi vastaaja sanoi suomenhevosaineksen olevan hyvää, mutta liian usein hevonen jää pihavevoseksi tai hevosen valmennus aloitetaan turhan myöhään. Eräs vastaaja halusi annettavan kannustusta niille kasvattajille, jotka pitävät jalostuspohjaa laajana. Suomenhevosta ei myöskään haluttu jalostettavan liian kevytrunkoiseksi.

7.4 Markkinointi ja kysyntä

Markkinointi ja kysyntä -osiossa käsitellään suomenhevosen markkinointia, eri foorumien toimivuutta markkinoinnissa, kiinnostusta ja kysyntää suomenhevoscasvatukseen, kiinnostuksen ja kysynnän kehittymistä ja pohjoismaista kilpailuyhteistyötä.

7.4.1 Suomenhevosten markkinointi

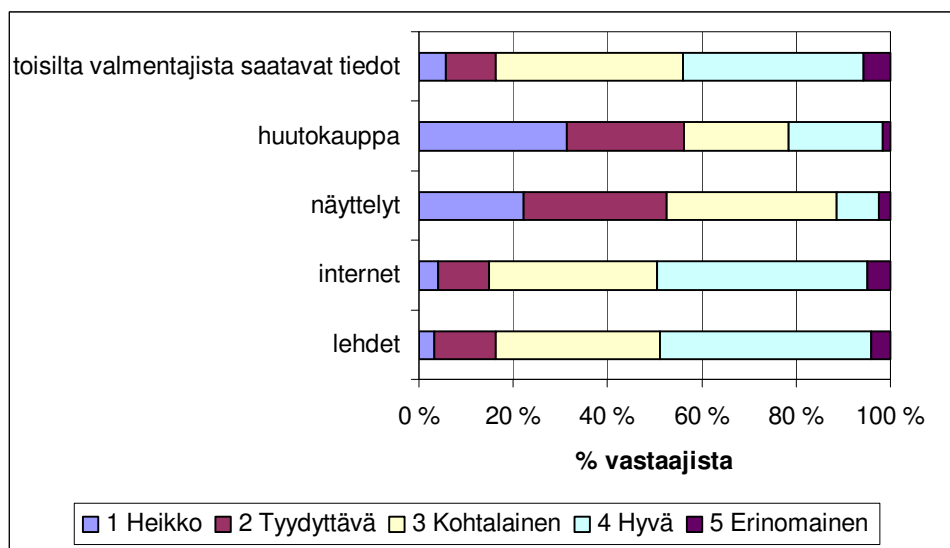
Suomenhevosen markkinointiin liittyviä asioita pidettiin pääsääntöisesti kohtalaisina (Kuva 30). Lähes puolet vastaajista eli 49 % kuitenkin sanoi olemassa olevien suomenhevoscantain toimivuuden olevan heikkoa tai tyydyttävää. Olemassa olevien suomenhevoscantain toimivuuden keskiarvo oli 2,5, kysynnän ja tarjonnan kohtaamisen 2,7 ja tietojen riittävyyden myytävistä suomenhevosista 3,0. Harrastevalmentajien ja ammattivalmentajien näkemykset olivat samansuuntaisia.

KUVA 30 Vastaajien näkemys suomenhevosen markkinointiin liittyvistä asioista

7.4.2 Eri foorumien toimivuus markkinoinnissa

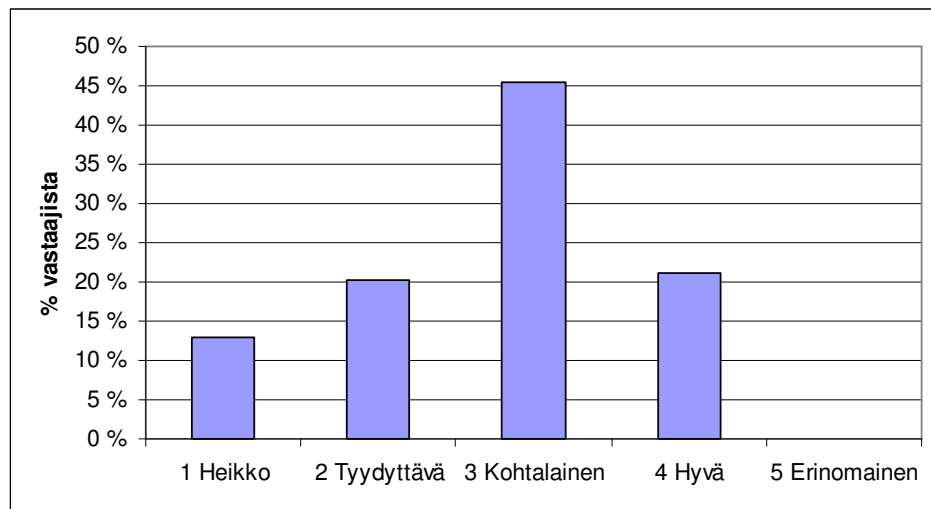
Lehtiä, Internetiä ja toisilta valmentajilta saatavia tietoja pidettiin parhaimpina foorumeina myytävien suomenhevosten löytämisessä (Kuva 31). Näyttelyt ja huutokauppa eivät saaneet yhtä suurta kannatusta. Näyttelyjen ja huutokaupan keskiarvo oli 2,4, lehtien ja toisilta valmentajilta saatavien tietojen 3,3 sekä Internetin 3,4. Harraste- ja ammattivalmentajien vastauksissa ei ollut suuria eroja. Harrastevalmentajat pitivät huutokauppaa jonkin verran parempana foorumina hevosten löytämiseen kuin ammattivalmentajat. Ammattivalmentajat puolestaan kokivat toisilta valmentajilta saatavat tiedot tarpeellisempina kuin harrastevalmentajat.

KUVA 31 Vastaajien näkemys eri foorumien toimivuudesta myytävien suomenhevosten löytämiselle

7.4.3 Kiinnostus ja kysyntä suomenhevoskasvatukseen

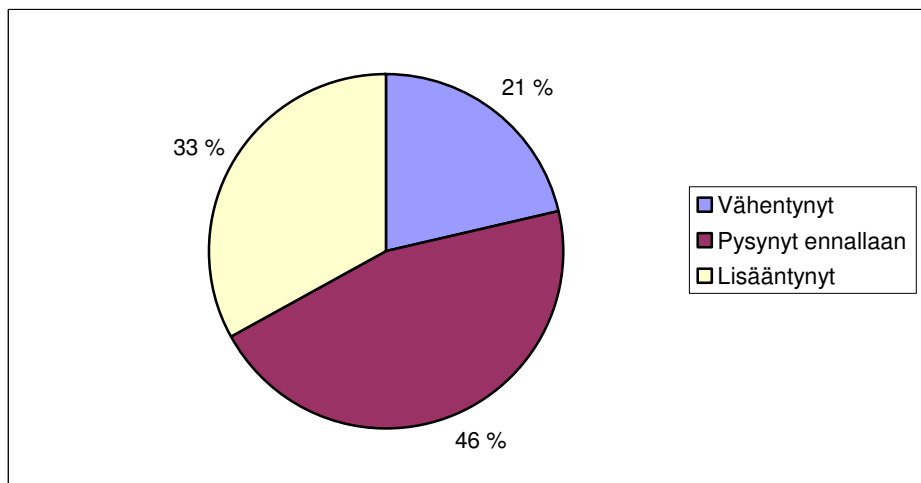
Pääosa kyselyyn vastanneista (46 %) vastasi ihmisillä olevan kohtalainen kiinnostus ja kysyntä suomenhevoskasvatukseen tällä hetkellä (Kuva 32). Suunnilleen joka kolmas kuitenkin sanoi kiinnostuksen olevan heikko tai tyydyttävä. Harrastevalmentajat kokivat kiinnostuksen olevan jonkin verran heikompaa kuin ammattivalmentajat. Harrastevalmentajien keskiarvo oli 2,7 ja ammattivalmentajien 3,0.

KUVA 32 Vastajien näkemys ihmisten kiinnostuksesta ja kysynnästä suomenhevoskasvatukseen

7.4.4 Kiinnostuksen ja kysynnän kehittyminen

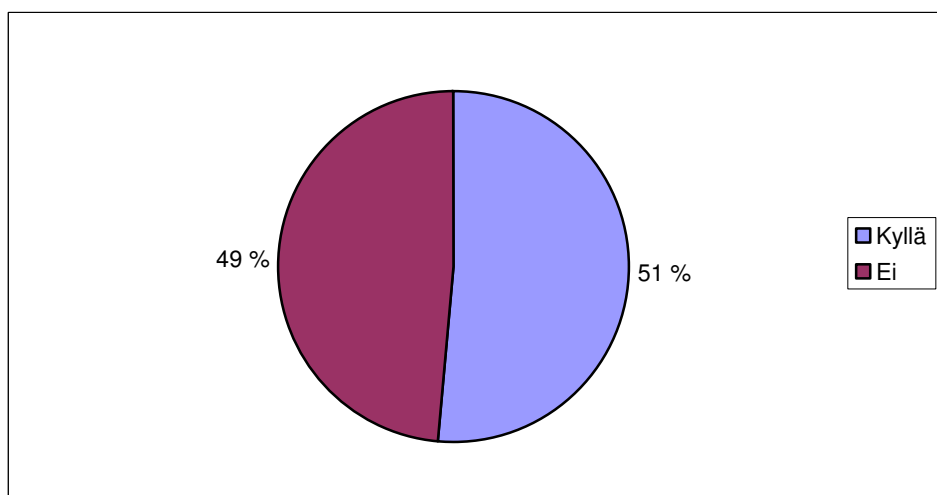
Suurin osa vastanneista (46 %) koki kiinnostuksen suomenhevoseen viimeisen viiden vuoden aikana pysyneen ennallaan (Kuva 33). Joka kolmannen mielestä kiinnostus on lisääntynyt ja noin joka viidennen mielestä vähentynyt. Harrastevalmentajista pääosa (48 %) vastasi kiinnostuksen pysyneen samana ja ammattivalmentajista pääosan (54 %) mukaan kiinnostus on lisääntynyt.

KUVA 33 Vastaajien näkemys kiinnostuksen kehittämisestä suomenhevoseen viimeisen viiden vuoden aikana

7.4.5 Pohjoismainen kilpailuyhteistyö

Kysymykseen vaikuttaisiko pohjoismaisen kilpailuyhteistyön lisääminen suomenhevosten kysyntään tuli lähes yhtä paljon vastauksia puolesta ja vastaan (Kuva 34). Kannattajia oli vain kolme enemmän kuin vastustajia. Ammattivalmentajat kokivat yhteistyön vaikuttavan positiivisemmin kuin harrastevalmentajat. Ammattivalmentajista 74 % vastasi kyllä ja 26 % ei, harrastevalmentajien vastaavat luvut olivat 46 % kyllä ja 54 % ei.

KUVA 34 Vastaajien mielipide pohjoismaisen kilpailuyhteistyön vaikutuksesta suomenhevosten kysynnän lisääntymiseen

Pohjoismaisen kilpailuyhteistyön kannattajat perustelivat vastaustaan mm. sillä, että kilpailumahdollisuudet lisääntyisivät ja sarjoihin tulisi uusia haasteita (14 kpl). Tätä mieltä oli 11 % vastaajista. Varsinkin Pohjois-Suomen ja länsirannikon osalta kilpailumatkat Ruotsiin lisääntyisivät (2 kpl). Ruotsissa olisi myös monipuolinen sarjatarjonta kolmevuotiaille kylmäverisille (1 kpl). Vastaajista 10 % oli sitä mieltä, että palkintotaso

nousisi (12 kpl). Erään vastaajan mielestä pohjoismaiset ikäluokkakilpailut lisääisivät nuorten hevosten ansaitsemismahdollisuutta. Vastaajista 7 % mainitsi, että kilpailutoimintaan tulisi enemmän mielenkiintoa ja näkyvyyttä ja samalla uutiskynnyksen ylittäminen madaltuisi (9 kpl). Kiinnostus suomenhevosen omistamiseen lisääntyisi (4 kpl) ja kasvatustoiminta virkistyisi (4 kpl). Vientimahdollisuuksien mainittiin kasvavan (4 kpl). Eräs vastaaja epäili, että avoimella tasolla ja paljon tienanneiden hevosten keskuudessa yhteistyö lisääisi kysyntää, mutta nuorten hevosten kohdalla ei.

7.5 Valmennus ja opetus

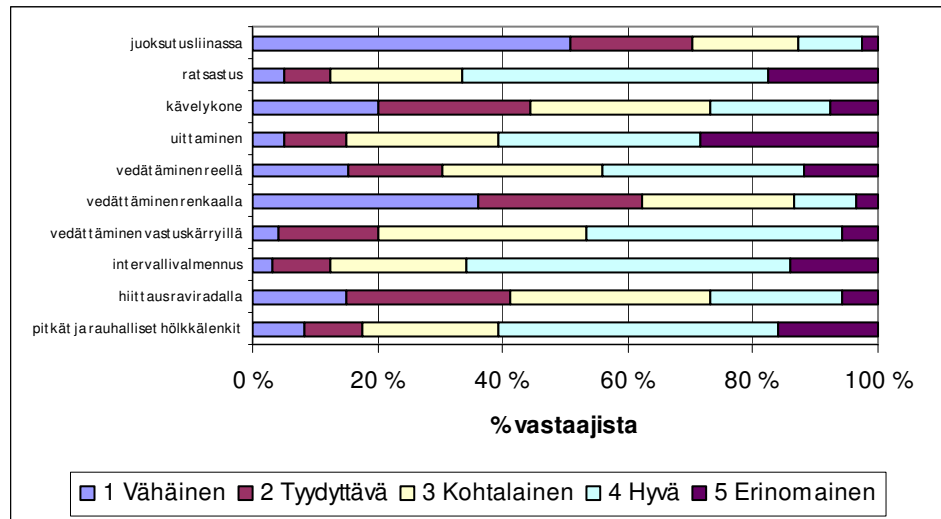
Valmennus ja opetus -osiossa käsitellään valmennusmenetelmiä, valmennusmenetelmien eroavaisuutta suomenhevosen ja lämminverisen välillä, valmennuksellisia keinoja nuorten hevosten radalle saamiseen, valmennusolosuhteita, ammattitaitoa ja kiinnostusta suomenhevosen valmentamiseen, suomenhevosen ajo-opetusta ja suomenhevosen radalletuloikää.

7.5.1 Valmennusmenetelmät

Valmennusmenetelmistä suomenhevosen kannalta soveltuvimmiksi koettiin uittaminen, ratsastus ja intervallivalmennus (Kuva 35), joiden keskiarvo oli 3,7. Lähelle näitä ylsivät keskiarvolla 3,5 pitkät ja rauhalliset hölkkälenkit sekä vedättäminen vastuskärryillä, 3,3. Seuraavaksi korkeimman keskiarvon sai reellä vedättäminen 3,1, hiittaus raviradalla 2,8 ja kävelytyskone 2,7. Vähiten kannatusta saivat renkaan vedättäminen 2,2 ja liinassa juoksumatka 1,9.

Suurimmat eroavaisuudet harraste- ja ammattivalmentajien vastausten välillä olivat raviradalla hiittaamisessa, renkaan vedättämisessä sekä pitkissä ja rauhallisissa hölkkälenkeissä. Ammattivalmentajat (ka 3,6) pitivät hiittaamista radalla hyödyllisempänä kuin harrastevalmentajat (ka 2,7). Harrastevalmentajat (ka 2,3) puolestaan pitivät renkaan vedättämistä hyödyllisempänä kuin ammattivalmentajat (ka 1,6). Samoin harrastevalmentajat (ka 3,6) kokivat pitkät ja rauhalliset hölkkälenkit hyödyllisemmiksi kuin ammattivalmentajat (ka 3,0).

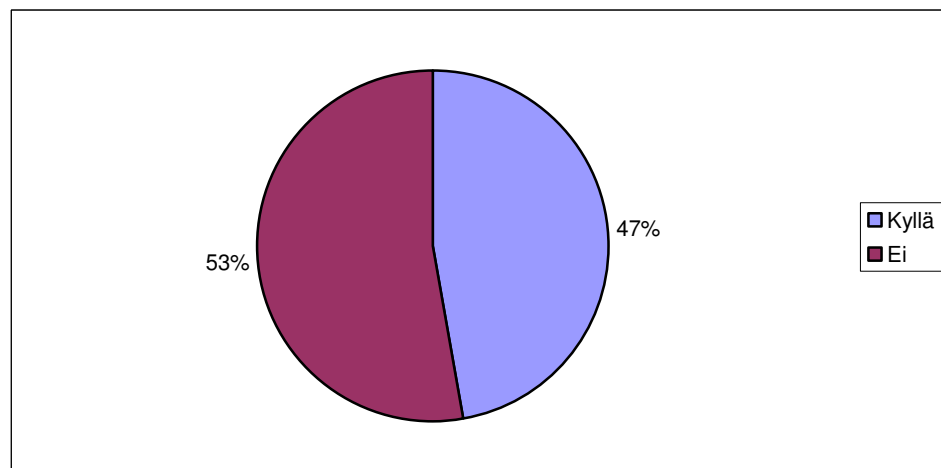
Muista valmennusmenetelmistä mainittiin ylämäkeen ajaminen (6 kpl), työajo (4 kpl), hangessa ajo tai ratsastus (3 kpl), vapaa liikunta laitumella (2 kpl), perähevosena pitäminen (2 kpl), pitkät kävelylenkit (2 kpl) ja vedessä kahluutus (1 kpl).

KUVA 35 Vastaajien mielipide eri valmennusmenetelmien sopivuudesta suomenhevosen valmennukseen

7.5.2 Valmennusmenetelmien eroavaisuus

Niukka enemmistö vastaajista (53 %) ilmoitti, etteivät suomenhevosen ja lämminverisen valmennusmenetelmät eroa toisistaan (Kuva 36). Harrastevalmentajista 51 % vastasi kyllä ja 49 % ei. Ammattivalmentajista 38 % mielestä menetelmät eroavat ja 62 % mielestä eivät eroa.

KUVA 36 Vastaajien mielipide valmennusmenetelmien eroavaisuudesta rodullain

Kyllä-vastauksen antaneista suurin osa eli 34 % (14 kpl) perusteli vastauksensa sillä, että lämminverisellä ajetaan enemmän reipasta ajoa, esimerkiksi hiittejä. Vastanneista 29 % (12 kpl) kertoi, että suomenhevosta tulee valmentaa kauemmin kuin lämminveristä. Suomenhevosella vastattiin käytettävän valmennuksessa lämminveristä enemmän voimaharjoitteita, lämminverisellä ei esimerkiksi vedätetä yhtä paljon kuin suomenhevosella (11 kpl). Tätä mieltä oli 27 % vastaajista. Suomenhevosen valmennuksessa pidettiin lämminveristä tärkeämpänä valmennusmenetelmien käyttöä monipuolisesti, jottei hevonen tympääny valmentamiseen (7 kpl).

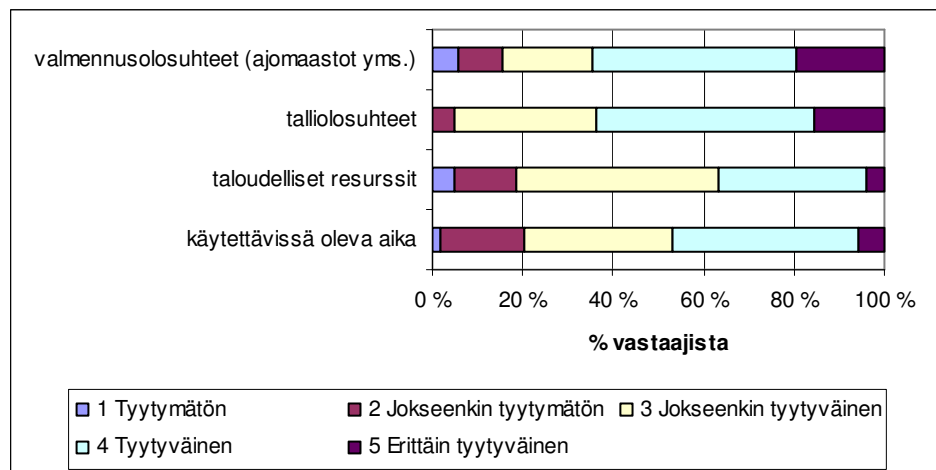
7.5.3 Valmennukselliset keinot nuorten hevosten radalle saamiseen

Kysymykseen, mitkä olisivat ne valmennukselliset keinot, joilla nuoria suomenhevosia saataisiin nykyistä enemmän radalle, tuli kommentteja melko paljon. Kaikki kommentit eivät täysin liittyneet nimenomaan valmennukseen. Vastaajista 40 % mainitsi opetuksen ja säännöllisen valmentamisen aloittamista riittävän ajoissa, mutta kuitenkin rauhallisesti ja järkeä käyttäen (49 kpl). Liian kova kiire tulee unohtaa ja vauhdit tulee pitää nuorella alhaisina, ettei hevonen tule vaivaiseksi (6 kpl). Hevonen tulee viedä ammattilaisen valmennukseen riittävän nuorena (4 kpl). Valmennuksen monipuolisuus on tärkeää (2 kpl). Ratahiitit tulee aloittaa aikaisemmin ja ajaa enemmän nuorella reipasta ravia (2 kpl). Nuorella hevosella tulee ajaa enemmän ajoa porukassa toisten hevosten kanssa (1 kpl)

Muutamassa vastauksessa mainittiin, että varsoja tulisi käsitellä enemmän (2 kpl). Pihattokasvatus koettiin eduksi (2 kpl). Joidenkin vastaajien mielestä keinot ovat enemmän sarjamäärityksissä kuin valmennuksessa. Pitää saada lisää alasarjoja, jotta nuoret hevoset tulisivat radalle (5 kpl). Vastauksissa mainittiin myös yksilöllisten erojen huomioiminen, suomenhevonen kehittyy hitaammin kuin lämminverinen (4 kpl). Suomenhevosta ei tule joidenkin vastaajien mukaan tuoda radalle liian nuorena, jotta siitä kehittyisi pitkäikäinen kilpahevonen (4 kpl). Valmennukselliset keinot eivät kaikkien mielestä takaa radalle tuloa nuorena, koska hevonen voi tulla helposti vaivaiseksi kun ei ole vielä täysin kehittynyt (3 kpl).

7.5.4 Valmennusolosuhteet

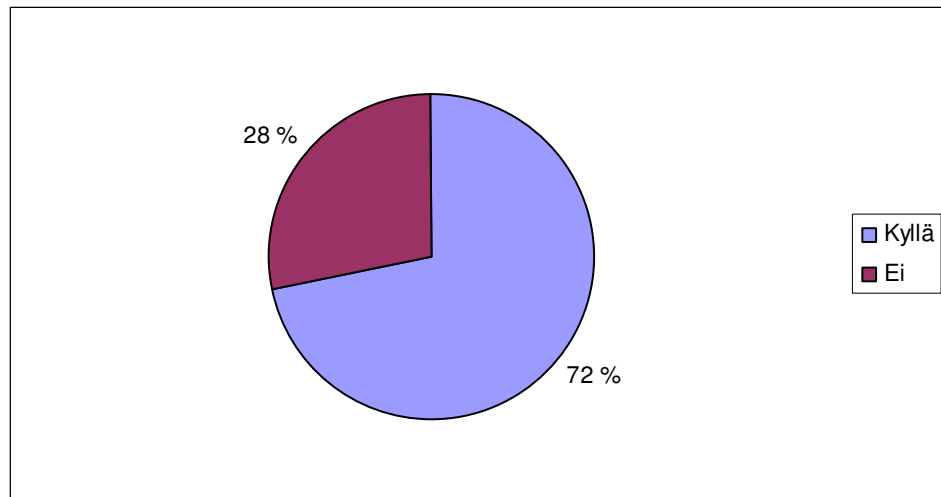
Valmennusolosuhteisiin vaikuttaviin ulkoisiin tekijöihin oltiin pääsääntöisesti jokseenkin tyytyväisiä tai tyytyväisiä (Kuva 37). Tyytyväisimpiä oltiin talli- ja valmennusolosuhteisiin. Taloudelliset resurssit ja käytettävissä oleva aika sen sijaan herättivät vastaajissa enemmän tyytymättömyyttä. Taloudelliset resurssit saivat keskiarvon 3,2, käytettävissä oleva aika 3,3, ajomaastot yms. 3,6 ja talliolosuhteet 3,7. Ammattivalmentajat olivat keskimäärin harrastevalmentajia tyytyväisempiä.

KUVA 37 Vastaajien tyytyväisyys suomenhevosen valmennusolosuhteisiin

7.5.5 Ammattitaito ja kiinnostus suomenhevosen valmentamiseen

Valtaosa vastaajista (72 %) oli sitä mieltä, että Suomessa on riittävästi ammattitaitoa ja kiinnostusta suomenhevosta kohtaan omaavia valmentajia (Kuva 38). Harrastevalmentajien ja ammattivalmentajien vastauksista ei ollut havaittavissa suurta eroa.

KUVA 38 Vastaajien mielipide ammattitaitoa ja kiinnostusta suomenhevosta kohtaan omaavien valmentajien määrän riittävydestä Suomessa

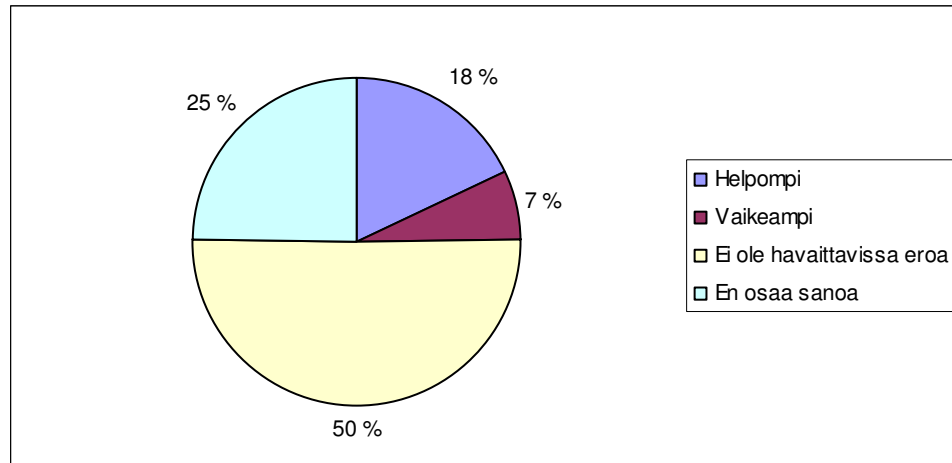
Vastaajista 7 % mainitsi, että ammattitaitoa ja kiinnostusta voisi kehittää palkintotasoa nostattamalla (8 kpl). Vaihtoehtoisen sarjatarjonnan lisääminen eri puolilla Suomea lisäisi ammattitaitoa 5 % mielestä (6 kpl). Suomenhevosta ei vastaajien mielestä kannata pitää valmennuksessa, jos sopivan sarjan perässä joutuu ajamaan satoja kilometrejä. Erityisesti tulisi lisätä sarjoja nuorille suomenhevosille, jotta ammattivalmentajien kiinnostus valmentaa nuoria suomenhevosia lisääntyisi (1 kpl). Suurkilpailut tulee saada samalle tasolle lämminveristen kanssa (2 kpl).

Ammattitaidon nostattamiseksi voisi pitää enemmän luentoja ja koulutuksia, joissa olisi kokeneita ja menestyneitä henkilöitä kertomassa esimerkiksi ruokinnasta, valmennuksesta ja jalostuksesta. (3 kpl). Suomenhevosta ei pitäisi moittia vaikeaksi ja aikaa vieväksi valmennettavaksi (2 kpl). Nuorille valmentajille tulisi antaa tukea, kun he valmentavat suomenhevosia (1 kpl). Näkyvyys televisiossa paranisi ja kiinnostus suomenhevoseen lisääntyisi, jos V75 ja V5 sarjoissa olisi enemmän lähtöjä suomenhevosille (1 kpl). Eräässä vastauksessa mainittiin, ettei kaikkia parhaita suomenhevosia tulisi viedä samalle valmentajalle, jotta muidenkin mielenkiinto rotua kohtaan säilyisi (1 kpl).

7.5.6 Suomenhevosen ajo-opetus

Puolet vastaajista ilmoitti, ettei suomenhevosen ja lämminverisen ajolle opettamisessa ole havaittavissa eroa (Kuva 39). Viidesosa ei osannut sanoa, eli heillä ei välttämättä ollut kokemusta molempien rotujen

opettamisesta. 18 % mielestä suomenhevonen on helpompi opettaa kuin lämminverinen ja 7 % mielestä vaikeampi. Ammattivalmentajista 83 % vastasi, ettei eroa ole ja 17 % sanoi suomenhevosen olevan helpompi opettaa.

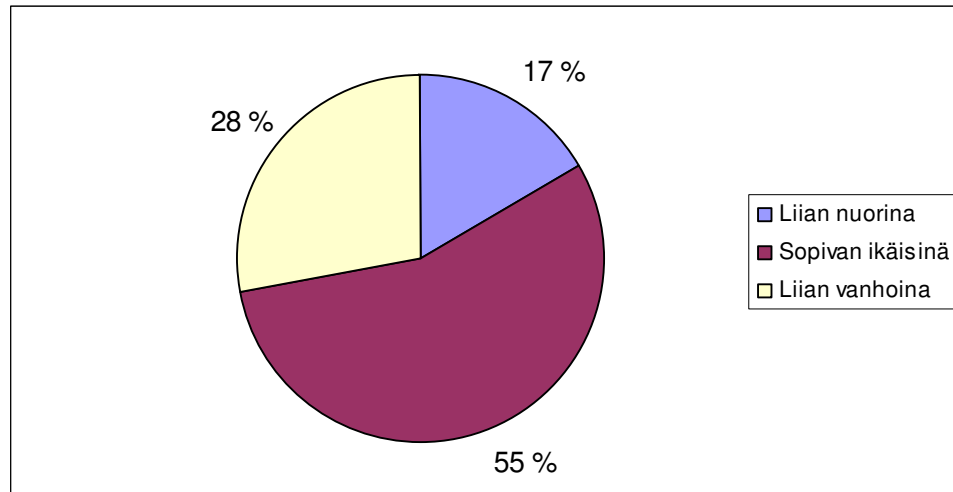
KUVA 39 Vastaajien mielipide suomenhevosen opettamisesta ajolle lämminverisen verrattuna

Ne, joiden mielestä suomenhevonen on helpompi opettaa, perustelivat vastauksensa mm. niin, että suomenhevonen on rauhallisempi kuin lämminverinen (8 kpl) sekä suomenhevonen on järkevempi ja rehellisempi (7 kpl). Suomenhevosta vaikeampana opettaa pitäneet olivat mm. sitä mieltä, että suomenhevonen saa usein ”junttikohtauksia” (4 kpl) ja suomenhevosen opettaminen aloitetaan usein lämminveristä vanhempana ja sen takia opettaminen on vaikeampaa (2 kpl).

Enemmistö vastaajista (63 %) ilmoitti opettavansa suomenhevosen ajolle keskimäärin puolitoistavuotiaana. Lähes kaikki opettivat hevosensa viimeistään kaksivuotissyksynä.

7.5.7 Suomenhevosen radalletuloikä

Yli puolet vastaajista (55 %) oli sitä mieltä, että suomenhevoset tulevat radalle keskimäärin sopivan ikäisinä (Kuva 40). Vastaajista 28 % sanoi hevosten tulevan radalle liian vanhoina ja 17 % liian nuorina. Ammattivalmentajista suurin osa (61 %) oli sitä mieltä, että radalle tullaan liian vanhoina ja loput (39 %) sanoivat radalletuloian olevan sopiva. Harrastevalmentajista enemmistö (60 %) valitsi kohdan sopivan ikäisinä, joka viides rastitti kohdan liian nuorina (20 %) tai liian vanhoina (20 %).

KUVA 40 Vastaajien näkemys suomenhevosen radalletuloikästä yleisesti

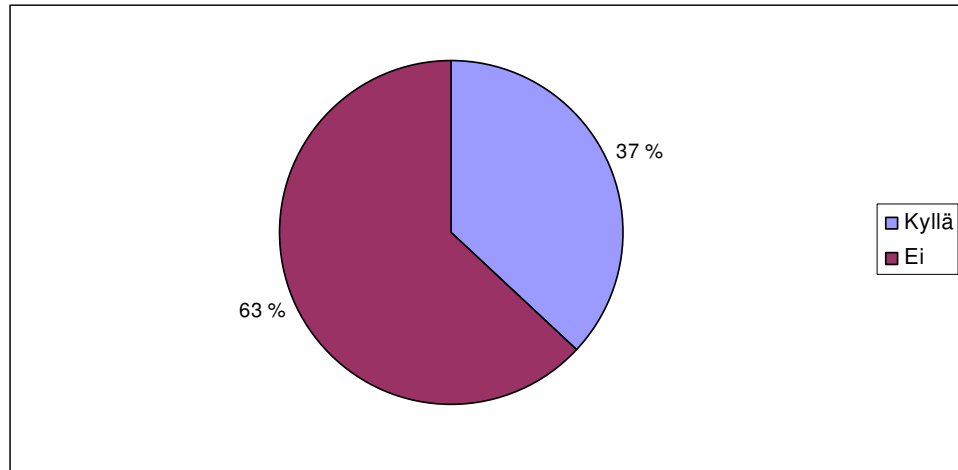
Ne, jotka valitsivat kohdan liian vanhoina, uskoivat asiaan vaikuttavan sen, että hevosia pidetään liian kauan varsoina ja opetus sekä valmennus aloitetaan liian myöhään (11 kpl). Myös vanhanaikaiset ajattelutavat vaikuttavat myöhäiseen radalletuloon (6 kpl) ja se, että hevosen pelätään hajoavan nuorena kilpailemiseen (3 kpl). Eräissä vastauksessa mainittiin, että suomenhevosten omistajat ovat usein vanhempia henkilöitä, jotka haluavat valmentaa hevosia itse kotona eivätkä tuo hevosiaan välttämättä nuorina radalle. Ammattivalmentajilla valmennuksessa pitäminen koettiin liian kalliiksi (2 kpl). Todettiin myös, että hevosia valmennetaan nuorina liian kovaa ja ne hajoavat ennen kilpailu-uran aloittamista (1 kpl).

Liian nuorina vastauksen antaneet perustelivat asiaa mm. niin, että ihmisillä on liian kiire hevostensa kanssa (1 kpl) ja ikäluokkalähdöissä on liian kovat palkinnot (1 kpl).

Muissa radalletuloikäen liittyvissä kommentteissa mainittiin mm. , että suomenhevonen kehittyy hitaasti (1 kpl), hevoset ovat yksilöitä ja tulevat radalle silloin kun ovat siihen valmiita (2 kpl) ja varsojen nivelet eivät ole valmiita kovaan rasitukseen (1 kpl).

Vastanneista 85 % ilmoitti pyrkivänsä tuomaan hevosensa radalle 3-4 -vuotiaina. Loput ilmoittivat tuovansa hevosen radalle vanhempana tai sitten kun hevonen on valmis kilpailuihin. Joskus radalle tulon sanottiin venyvän hevosten vaivojen tai loukkaantumisten takia.

Vastaajista 63 % oli sitä mieltä, ettei yhteisillä päätöksillä tule vaikuttaa suomenhevosten aikaisempaan radalletuloon (Kuva 41). Ehdotuksen kannalla oli 37 % vastaajista. Ammattivalmentajat halusivat yhteisiä päätöksiä enemmän kuin harrastevalmentajat. Ammattivalmentajista 64 % vastasi kyllä ja 36 % ei. Harrastevalmentajien vastaavat luvut olivat 31 % kyllä ja 69 % ei.

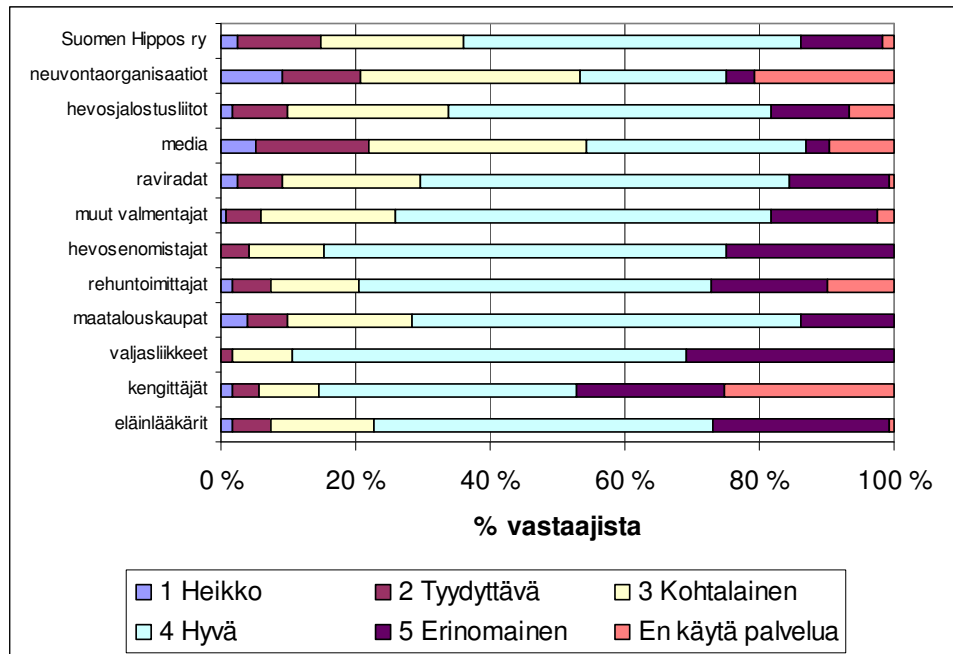

KUVA 41 Vastaajien mielipide siitä, pitäisikö yhteisillä päätöksillä vaikuttaa suomenhevosen aikaisempaan radalletuloon

7.6 Yhteistyötahot

Yhteistyötahojen toimivuudesta parhaan arvosanan palvelua käyttäneiden vastauksista keskiarvoittain tarkasteltuna saivat valjasliikkeet (4,2) (Kuva 42). Lähelle tätä ylsivät hevosenomistajat (4,1). Hieman alle hyvän keskiarvon jäivät eläinlääkärit (3,9) ja rehuntoimittajat (3,9). Seuraavaksi parhaimpaan keskiarvoon ylsivät muut valmentajat (3,8), maatalouskaupat (3,7), raviradat (3,7), hevosjalostusliitot (3,6) ja Suomen Hippos ry (3,6). Heikoimman arvosanan saivat media (3,1) ja neuvontaorganisaatiot (3,0). Eniten kohtaan en käytä palvelua vastattiin kengittäjissä ja neuvontaorganisaatioissa. Suuri osa ravivalmentajista kengittää hevosensa itse.

Suurimmat erot harraste- ja ammattivalmentajien välillä oli kohdissa eläinlääkärit ja neuvontaorganisaatiot, joissa ammattivalmentajat arvioivat yhteistyön olevan keskiarvoissa laskettuna 0,5 yksikköä parempaa. Ammattivalmentajien antama arvosana oli korkeampi kaikissa muissa kohdissa paitsi kohdissa raviradat (ammattivalmentajat 3,6, harrastevalmentajat 3,8) ja Suomen Hippos ry (ammattivalmentajat 3,3 ja harrastevalmentajat 3,7).

KUVA 42 Vastaajien näkemys yhteistyön toimimisesta eri yhteistyötahojen kanssa

Yhteistyön kehittämisehdotuksista yleisin oli hevosurheilun ja suomenhevosen voimakkaampi esilletulo eri medioissa (8 kpl). Lehtien toimittajien haluttiin olevan suomenhevoshenkisempiä (1 kpl) ja lehtiin haluttiin enemmän juttuja nuorista valmentajista, erityisesti niistä, jotka valmentavat suomenhevoseja (1 kpl). Rajaa lämminveri-ihmisten ja suomenhevosihmisten välillä haluttiin madallettavaksi median arvostuksen kautta (1 kpl). Tapahtumista tulisi olla yhden vastaajan mukaan enemmän mainontaa mediassa. Suomenhevosta haluttiin käytettävän enemmän mm. ravien mainostamisessa (1 kpl)

Erilaisille luennoille ja koulutuksille (esimerkiksi eläinlääkäriluennot) vastattiin olevan kysyntää (5 kpl). Koulutuksista ja erilaisista hevosuotteista kaivattiin enemmän suoramainontaa (1 kpl). Eräs vastaaja kaipasi etujärjestöä, joka huolehtisi EU-määräysten vaikuttamisesta ja ohjeiden tiedottamisesta hevostalouteen. Apulaisten työllistämistukiin vaadittiin parannuksia, jotta valmentajilla olisi paremmin varaa palkata heitä töihin (1 kpl). Eri yhteistyötahojen yhteystiedot tulisi erään vastaajan mukaan olla helposti saatavilla alan julkaisuista. Yhdessä vastauksessa mainittiin, että valjaita tulisi tehdä myös suomenhevosen mittojen mukaan. Ravivalmentajien ehdotettiin tekevän enemmän yhteistyötä keskenään ja hankkivan esimerkiksi rehut yhdessä (1 kpl).

Hevosiin erikoistuneita osaavia eläinlääkäreitä kaivattiin lisää (1 kpl) ja eläinlääkärien saatavuutta kotiin pidettiin heikkona, varsinkin kesäisin (2 kpl). Kengityskoulutukseen haluttiin lisää erikoistumista ravikengitykseen (1 kpl). Maatalouskauppiaille haluttiin enemmän asiantuntevuutta rehujen ja lisäaineiden myyntiin (1 kpl). Hevosenomistajille toivottiin lisää kärsivällisyyttä nuoren suomenhevosen kanssa, jotta maltettaisiin odottaa radalletuloa riittävän kauan (1 kpl).

Hevostalouden järjestöihin toivottiin aktiivisempia virkailijoita (1 kpl) ja kimppaomistuksen toivottiin lisääntyvän myös suomenhevosilla (1 kpl). Raviratojen vaadittiin kuuntelevan enemmän hevosenomistajia sarjamäärityksiä tehdessään ja sarjatarjonnan haluttiin vastaavan paremmin kysyntää (3 kpl). Hippoksen ja raviratojen toivottiin olevan enemmän yhteydessä toisiinsa sarjamäärityksiin liittyen (1 kpl). Suomen Hippos ry:n toivottiin olevan palvelualttiimpi (1 kpl) ja kuuntelevan päätöksiä tehdessään enemmän todellisia suomenhevosihmisiä (1 kpl). Päätäjien ja kentän välillä tulisi olla enemmän vuorovaikutusta asioista päätettäessä ja niistä keskusteltaessa (1 kpl), yhteistyö on voimaa.

7.7 Muut suomenhevosen nykytilaa ja tulevaisuutta koskevat asiat

Vastaajat saivat vapaasti kirjoittaa kyselyn loppuun kommenttejaan suomenhevosen nykytilaan ja tulevaisuuteen liittyen. Kommentteja tulikin runsaasti.

Useissa vastauksissa (9 kpl) mainittiin suomenhevosen tilanteen ravurina olevan tällä hetkellä tyydyttävä. Kuitenkin useammastakin vastauksesta pystyi päättelemään saman asian, vaikei sitä suoraan oltu mainittukaan. Vastauksissa haluttiin suomenhevosen pitämistä puhtaana rotuna (5 kpl), muutama (2 kpl) kuitenkin toivoi yhteispohjoismaista rotua. Jalostukseen panostamiseen nyt ja tulevaisuudessa vaadittiin kiinnitettävän kovasti huomiota ja mahdollisimman monet sukulinjat tulee vastaajien mukaan säilyttää (5 kpl). Valtion ehdotettiin maksavan erityistä tukea kasvattajille, jotka pitävät sukulinjat riittävän laajoina (2 kpl).

Suomenhevosen arvostuksesta kannettiin huolta. Erään vastaajan mukaan suomenhevosta ei tule kaikissa asioissa verrata lämminveriseen. Nykyään todettiin olevan muotia omistaa lämminveriravuri (1 kpl) ja suomenhevoselta todettiin puuttuvan rahakkaat ostajat (1 kpl). Myös nuoret tulisi saada kiinnostumaan suomenhevosesta (1 kpl). Suomenhevosten arvoa monipuolisena harrastehevosena tulisi vastaajien mielestä saada lisättyä esimerkiksi erilaisten tapahtumien avulla (3 kpl) ja suomenhevosen tulisi olla esillä muulloinkin kuin juhluvuonna (1 kpl). Muutamassa vastauksessa (2 kpl) todettiin suomenhevosen arvostuksen olevan korkealla nimenomaan omistaja/valmentaja suhteessa ja maaseudulla.

Kommentteja tuli myös sarjoihin ja palkintotasoon liittyen. Yksi vastaaja totesi, että suomenhevonen laitetaan herkästi tauolle, jos sopivia sarjoja ei löydy. Jokaisen raviradan tulisi järjestää suomenhevosten nollasarja vähintään kerran kuukaudessa (1 kpl). Vastauksissa mainittiin, että Suomen Hippoksen tulisi valvoa, että sarjoja aloitteleville suomenhevosille järjestetään riittävästi (1 kpl). Sarjatarjonnan supistamisen sanottiin vähentävän suomenhevosen kysyntää ja samalla kasvatustoiminta hiipuu (2 kpl). Palkintotaso haluttiin pidettävän vähintäänkin nykyisenlaisena (2 kpl) ja rahaa palkintoihin tulisi ottaa vaikka sakkorahastosta (1 kpl).

Kuninkuuskilpailuihin otettiin kantaa järjestävään rataan liittyen. Vastaajien (4 kpl) mukaan kuninkuusravit tulisi antaa järjestettäväksi vain niille radoille, jotka arvostavat suomenhevosta myös muulloin ja järjestävät riittävästi suomenhevoslähtöjä normaaleissakin raveissa. Kuninkuusraveja ei saa myöntää radoille, joiden ajatuksena on pelkästään taloudenkorjaus.

Yksi ajatuksia herättänyt aihe oli hevosten teurastus. Vastaajien (3 kpl) mielestä valtion tulisi maksaa erityinen teurasmaksu, jotta turhat/vanhat hevoset poistuisivat kilparadoilta ja samalla kasvatustoiminta virkistyisi. Lihan hintaa tulisi saada nostettua (1 kpl) ja hevosenlihan terveellisyyttä saada tuotua esille (1 kpl).

Joidenkin vastauksissa ongelmana pidettiin sitä, etteivät valmentajat ilmoita hevosiaan starttiin (2 kpl). Suomenhevosta tulisi erään vastaajan mukaan saada enemmän ammattivalmentajille, jotka varmemmin tähtäävät radalletuloon. Lisäksi ongelmana todettiin olevan se, että nykyihmiset haluavat tuloksia nopeasti, vaikka suomenhevonen pääsääntöisesti kehittyy hitaasti (3 kpl). Tämän vuoksi tulisikin yhden vastaajan mukaan kiinnittää enemmän huomiota aikaisempaan starttiintuloon. Toisaalta eräässä kommentissa haluttiin kehitettävän kestävyyttä varhaisen nopeuden sijaan. Suomenhevosten kärkeä pidettiin kapeana (3 kpl) ja vauhteja liian kovina (3 kpl). Nopeuden kehittymisen seurauksena kestävyuden todettiin kärsivän (1 kpl). Lahjakkaista varsatähdistä liian moni häipyi unholaan (4 kpl).

Muutamissa vastauksissa (2 kpl) toivottiin ihmisiltä positiivisempaa ajattelutapaa. Suomenhevonen tulee säilymään elinvoimaisena rotuna, kun ei anneta periksi (1 kpl). Eräs vastaaja kommentoi suomenhevosta seuraavasti ”Suomenhevonen on yksilö, persoona, ystävä, joka tulee säilyttää nykyisellään, muistuttamassa meitä siitä, miten ja millä tämä maa on rakennettu.”

8 TULOSTEN TARKASTELU

Vastausprosenttia 62 voidaan pitää hyvänä. Alun perin vastausaktiivisuuden ei uskottu olevan näin suuri. Voi olla, että kyselyn pituus (10 sivua) saattoi vaikuttaa joidenkin vastaamatta jättämiseen. Aktiivisuudesta päätellen kysely oli kuitenkin ajankohtainen ja herätti ihmisissä kiinnostusta. Oli ilahduttavaa havaita kuinka paljon vastaamiseen oli nähty vaivaa. Useissa vastauksissa oli rastiruutuun kohtien lisäksi kirjoitettu paljon kommentteja myös avoimiin kohtiin.

Otanta onnistui hyvin ja kyselyn avulla tavoitettiin nimenomaan suomenhevosten valmentajat. Olihan vastaajien valmennuksessa olevista hevosista 54 % suomenhevosta. Kyselyyn vastasi vain kolme henkilöä, jotka eivät lainkaan valmenna suomenhevosta. Näin ollen kysymykseen, miksi valmentajat eivät valmenna suomenhevosta, ei kyselyn avulla saatu yleistettävää vastausta.

Ammattivalmentajien määrä olisi kenties voinut olla otannassa hieman suurempi kuin 50, mutta toisaalta harrastevalmentajien osuus valmentajista on huomattavasti suurempi kuin ammattivalmentajien. Tuloksissa vertaillaan harraste- ja ammattivalmentajien vastauksia. Koska ammattivalmentajia vastasi kyselyyn vain 24 kappaletta, ei määrää välttämättä anna täysin oikeaa kuvaa heidän mielipiteistään. Täytyy kuitenkin huomioida, että osa harrastevalmentajarekisterissäkin olevista valmentajista valmentaa hevosia päätoimisesti. Harrastuneisuuden suomenhevosten valmennuksesta voidaan sanoa olevan vielä ammattimaisuutta suurempaa. Tätä todistaa se, että 51 % vastaajista valmensi vain omia hevosia.

Vastaajien miespainotteisuus ja korkea keski-ikä olivat ennakkokäsitysten mukaisia, ala on miesvaltainen. Yhtenä tavoitteena olisikin saada lisää naisia ja nuoria suomenhevosten ja raviurheilun pariin. Tuloksista voidaan havaita, että nuorissa on jo kuitenkin mukana enemmän naisia. Nuorten mukaan saaminen on tärkeää ottaen huomioon, että valmentajien keski-ikä on korkea ja sukupolvenvaihdos on väistämättä edessä.

Vastaajien kokemus valmentamisesta oli suoraan verrannollinen vastaajien ikään. Valtaosa vastaajista oli iältään yli 40 vuotta ja reilu puolet omasi yli 15 vuoden kokemuksen valmentamisesta. Suuri osa oli siis erittäin kokeneita alallaan. Tästä voidaan päätellä, että hevosharrastus aloitetaan yleensä jo nuorella iällä.

Hevostalouteen koulutettuja ilmoitti vastaajista olevansa 28 % eli vajaa kolmannes. Naiset olivat tulosten perusteella kouluttautuneet miehiä enemmän. Tuloksista päätellen moni hevostenvalmentaja kouluttautuu työstä tulevan kokemuksen kautta.

Vastaajat suhtautuivat toiminnan jatkumiseen kymmenen vuoden päästä yllättävänkin positiivisesti (72 % jatkuu, 28 % ei jatku). Vaikka valmentaminen on paljon aikaa ja työtä vaativaa, eikä menestys välttämättä ole aina yhtä hyvää, jaksavat vastaajat silti uskoa tulevaisuuteen. Lopettamisen syyt olivat pääasiassa ”pakottavia”, kuten ikä ja terveys. Yksi työn jaksamiseen vaikuttavista asioista lienee se, että valmentajilla on läheinen suhde hevosiin. Kukaan tuskin valmentaa hevosia, jos ei pidä niistä.

Kilpailujärjestelmään liittyen tyytyväisimpiä oltiin koelähtöjärjestelmään. Myös opetuslähtöjärjestelmä sai hyviä arvosanoja, vaikka myös kehittämisideoita tuotiin esille. Opetuslähtöjen suorittaminen tuntui olevan ammattivalmentajien keskuudessa yleisempää kuin harrastevalmentajien. Kuitenkin 70 % kaikista vastaajista ilmoitti pitävänsä tavoitteena opetuslähdön suorittamista. Näin ollen opetuslähtöjärjestelmän voidaan päätellä lisäävän tavoitteellisuutta nuoren hevosen kohdalla. Peltosen (2007b) opetuslähtötilastojen mukaan kuitenkin vain 26 % kolmevuotiaista suomenhevosista on vuoteen 2007 mennessä suorittanut opetuslähdön. Tavoitteisiin ei siis aina ole päästy. Opetuslähtöjärjestelmän merkitystä suomenhevosen kehityksen kannalta pitivät tärkeämpänä ne, jotka osallistuvat itse opetuslähtöihin. Sekä koe- että

opetuslähtöjärjestelmään oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä yli 60 % vastaajista. Sen sijaan kehittämisen varaa tulosten perusteella oli erityisesti sarjamäärityksissä, suomenhevossarjojen lukumäärän, erityisesti matalien sarjojen, lisäämisessä sekä laukkasäännöissä. Sarjojen tulisi myös jakaantua paremmin valtakunnallisesti, erityisesti tammasarjojen.

Vastaajien tyytymättömyys suomenhevossarjojen määrään on perusteltua, jos tarkastellaan lukuja menneiltä vuosilta. Suomenhevosille tarkoitettujen ravikilpailulähtöjen määrä on vähentynyt 1990-luvun alun lukemista kolmanneksen (Kuva 6). Samalla suomenhevosten määrä on kuitenkin noussut (Kuva 4), vaikkakin nousun lisääntymiseen on vaikuttanut myös suomenhevosen lisääntynyt ratsukäyttö.

Ehdotusta suomenhevosille tarkoitettujen montelähtöjen lisäämisestä voidaan pitää hyvänä. Näin saataisiin mahdollisesti lisää naisia ja nuoria suomenhevosten pariin. Monessa vastauksessa todettiin laukkasääntöjen olevan rodusta riippumatta liian tiukat kaikille hevosille. Erityisesti mainittiin kuitenkin suomenhevosen laukkaherkkyys. Vastauksista voidaan päätellä, että kilvanajo kärsii usein hylkäysten pelossa. Laukkasääntöjen löysentäminen voisi lisätä mielenkiintoa kilvanajoon, kun hevosilla voitaisiin ajaa voitosta pelkäämättä hylkäystä.

Sarjatarjonnan ja kilpailujärjestelmän kehittämisideoissa oli havaittavissa useita vastakkaisia näkökantoja. On myös ymmärrettävää, että vastaajat halusivat lisää nimenomaan niitä sarjoja, joihin heillä itsellään on sopiva hevonen. Sarjat tulisikin luoda tarvetta vastaaviksi. Kilpailujärjestelmästä ja sarjatarjonnasta tuskin koskaan saadaan kuitenkaan kaikkia valmentajia miellyttävää.

Tulosten perusteella vastaajat kokivat suomenhevosaineksen ja sen soveltuvuuden ravikäyttöön olevan hyvää. Suomenhevosaineksen katsottiin myös kehittyneen positiiviseen suuntaan. Laatua, rakennetta, kestävyyttä ja nopeutta tarkasteltaessa rakenne ja kestävyys saivat jonkin verran muita heikompia arvosteluja. Näin ollen jalostuksessa tulisikin kiinnittää huomiota erityisesti rakenteeseen, jolla on vaikutus myös hevosen kestävyteen. Hyvärakenteinen hevonen kestää rasiuksia paremmin kuin heikkorakenteinen. Pääsääntöisesti kaikkia suomenhevosen ominaisuuksia kuitenkin arvostettiin. Lisäksi tarkkaavaisuutta pitää kohdistaa liiallisen sukusiitoksen ehkäisemiseen ja eri sukulinjojen säilymiseen. Näin myös tulevaisuudessa voidaan tammoille valita hyvä ori, joka ei ole liian läheistä sukua.

Suomenhevosen markkinoimista ei koettu tällä hetkellä kovin helpoksi. Vastaajista 85 % koki olemassa olevien suomenhevosmarkkinoiden toimivuuden olevan korkeintaan kohtalaista eikä kysynnän ja tarjonnan koettu kohtaavan riittävästi. Tarjontaa olisi siis enemmän kuin kysyntää. Myös tietojen riittävydessä myytävistä suomenhevosista on puutteita. Lehdet, internet ja toisilta valmentajista saatavat tiedot koettiin huomattavasti huutokauppaa ja näyttelyitä paremmiksi foorumeiksi. Tuloksista päätellen huutokauppaa ei mielletä suomalaiseksi tavaksi

markkinoida hevosia ja se on pienimuotoista varsinkin suomenhevosen kohdalla. Internetin käyttö hevosten markkinoinnissa todennäköisesti lisääntyy koko ajan, mutta se tuskin syrjäyttää lehtiä kokonaan.

Vastaajista noin 80 % koki ihmisten kiinnostuksen suomenhevoskopasvatusta kohtaan olevan korkeintaan kohtalaista. Joka kolmas kuitenkin koki kiinnostuksen suomenhevosta kohtaan lisääntyneen viiden viime vuoden aikana. Suuria johtopäätöksiä tästä ei voida vetää, koska mielipiteitä oli myös kohdissa ”kiinnostus on vähentynyt” ja ”kiinnostus on pysynyt ennallaan”. Noin puolet vastaajista oli sitä mieltä, että pohjoismainen kilpailuyhteistyö lisääisi kiinnostusta ja kysyntää suomenhevoseen. Toinen puolikas sen sijaan ei ollut yhteistyön kannalla. Tähän asiaan siis ei tunnu olevan yhteistä linjaa. On myös huomioitava se, olisivatko muut pohjoismaat valmiita kilpailuyhteistyöhön.

Valmennusosiossa kysyttiin, minkälaisen merkityksen vastaajat kokivat eri valmennusmenetelmillä olevan suomenhevosen valmennuksessa. Vastauksista voidaan päätellä, että parhaimpia arvosteluja annetaan niille menetelmille, joita itse käytetään valmentamisessa. Esimerkiksi kävelykonetta ja liinassa juoksuttamista ei käytä kovinkaan moni valmentaja. Valmennusmenetelmistä intervallivalmennusta näytetään käytettävän suomenhevosen valmennuksessa runsaasti ja sitä pidetään hyvänä. Uittamista ja ratsastusta arvostettiin myös, mutta esimerkiksi uittaminen on varmastikin monelle hevoselle enemmän virkistävää vaihtelua valmennukseen kuin varsinainen valmennusmuoto.

Raviradalla hiittaus tuntui tulosten perusteella olevan yleisempää ammattivalmentajien keskuudessa. Tämä johtunee osittain siitä, että osa ammattivalmentajista pitää talliaan raviradan yhteydessä. Ammattivalmentajat myös usein käyttävät hiitillä kerralla useita hevosia, harrastevalmentajien ei ehkä tule lähdettyä hiitille vain yhden hevosen kanssa. Täytyy toki tässäkin kohdassa muistaa, että harrastevalmentajilla voi olla valmennuksessa useita hevosia ja he voivat tehdä työtä samalla ammattitaidolla kuin ammattivalmentajat. Harrastevalmentajat puolestaan tuntuivat arvostavan ja käyttävän enemmän pitkiä ja rauhallisia hölkkälentkejä. Tämä voinee selittyä osittain sillä, että harrastevalmentajilla on enemmän aikaa paneutua yhteen hevoseen kun hevosia on valmennuksessa pääsääntöisesti vähemmän kuin ammattivalmentajilla. Renkaan vedätyksen suosio on varmastikin vähentynyt vastuskärryjen lisääntyneen käytön myötä. Tärkeää valmennuksessa on kuitenkin hevosen ehdoilla eteneminen, kaikki valmennusmenetelmät eivät sovi joka hevoselle.

Partasen (1977) näkemykseen siitä, että suomenhevosta täytyy valmentaa enemmän kuin lämminveristä tuli tulosten perusteella osittain myös vastakkaisia näkökantoja. Osa vastaajista ei kokenut valmennuksen eroavan. Jalostustyön kehittyminen on varmastikin muuttanut suomenhevosen valmennusta enemmän lämminverisen valmennusta vastaavaksi. Mielipide valmennusmenetelmien eroavaisuudesta suomenhevosen ja lämminverisen välillä jakaantui tasan. Suuria johtopäätöksiä ei siis voi tehdä.

Varhaista opetusta ja valmennuksen aloittamista ajoissa pidettiin tärkeimpänä tekijänä siihen, että suomenhevoset saataisiin aloittamaan kilpailu-uransa nuorempina. Osa vastaajista kuitenkin oli sitä mieltä, ettei kilpailu-uran aloittaminen nuorena välttämättä ole kovin järkevää, ainakaan silloin jos hevosesta halutaan pitkäikäistä kilpahevosta. Joissain vastauksissa mainittiin, että suomenhevosiä tulisi saada enemmän ammattivalmentajille valmennukseen. Moni suomenhevonen elää kuitenkin maalaistalossa, joissa omistajat itse haluavat valmentaa hevostaan.

Valmennusolosuhteisiin vaikuttavista tekijöistä eniten tyytymättömyyttä herättivät käytettävissä oleva aika ja taloudelliset tekijät. Tulokset eivät olleet yllättäviä. Hevosen valmentaminen on aikaa vievää työtä, eikä rahanmenoakaan voi välttää. Valmentajat kokivat pääsääntöisesti, että Suomessa on riittävästi henkilöitä, joilla on ammattitaitoa ja kiinnostusta suomenhevosta kohtaan. Ammattitaitoa voisi kuitenkin saada kasvatettua esimerkiksi koulutustilaisuuksia lisäämällä.

Lähes kaikki vastaajat ilmoittivat opettavansa suomenhevosen ajolle viimeistään kaksivuotiaana eikä enemmistön mielestä suomenhevosen ajolle opettaminen eroa lämminverisestä. Suomenhevosen radalletuloikää piti sopivana yli puolet vastaajista. Vastaajat ovat kuitenkin voineet käsittää sanan ”sopivan ikäisenä” eri tavalla. Vastaajista 85 % ilmoitti tuovansa hevosen radalle 3-4 -vuotiaana. Käytännössä näin ei kuitenkaan ole. Todellisuutta kuvastaa Kemiläisen (2007) artikkeli, jonka mukaan nuorten suomenhevosten määrä ravikilpailuissa on laskenut. Enemmistö vastaajista ei halunnut, että yhteisillä päätöksillä vaikutettaisiin suomenhevosten aikaisempaan radalletuloon. Yksilölliset erot kehitymisessä ovat suuria eivätkä kaikki hevoset ole valmiita radalle yhtä nuorina kuin toiset.

Toimintaa eri yhteistyötahojen kanssa pidettiin pääsääntöisesti hyvänä, vaikkakin kritiikkiä ja kehitysehdotuksia tuli lähes joka taholle. Eniten tyytymättömyyttä esiintyi kuitenkin eri järjestötahoja kohtaan. Esimerkiksi neuvontaorganisaatioita pidettiin vieraina ja joka viides ilmoitti, ettei käytä palvelua lainkaan. Tuloksista voidaan päätellä, ettei ihmisillä välttämättä ole käsitystä minkälaisia palveluita voisi tarjolla olla. Näin ollen neuvontaorganisaatiot kaipaisivat lisää esilletuloa hevosihmisten keskuudessa. Erityisesti tarvetta olisi esimerkiksi informaatiosta EU-säädösten vaikutuksesta hevosialouteen.

Toinen voimakkaasti kritiikkiä herättänyt yhteistyötaho oli media. Median avulla luodaan ihmisille mielikuva hevosista ja raviurheilusta ja tämä asia tulisi ottaa huomioon. Media voi omilla toimintoillaan ja kannanotoillaan edistää myös suomenhevosen julkisuuskuva.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen tavoitteet toteutuivat hyvin. Kyselyn vastausaktiivisuudesta päätellen ihmiset kokevat keskustelun suomenhevosten nykytilanteesta ja tulevaisuudesta ravurina ajankohtaiseksi ja tärkeäksi. Ajankohtaisuutta lisää osaltaan suomenhevosen juhluvuosi. Kyselyn avulla nimenomaan ne henkilöt, jotka päivittäin työskentelevät suomenhevosten kanssa, saivat tuotua ajatuksiaan esille.

Tutkimuksen tuloksista päätellen laukkasääntöjen oikeudenmukaisuutta tulisi tarkastella uudestaan ja sarjatarjontaa tulisi kehittää ainakin suomenhevossarjojen sekä erityisesti nollasarjojen määrää lisäämällä. Raviratojen tulisi muistaa suomenhevosta muulloinkin kuin kuninkuusravien yhteydessä. Kilpailujärjestelmän järjeistäminen lisääisi osaltaan suomenhevosvalmennuksen tavoitteellisuutta. Opetus- ja koelähtöjärjestelmät toimivat myös nykyisenkaltaisina. Suomenhevosten opetuksessa ja valmennuksessa ei tulosten perusteella ole suuria eroja.

Suomenhevosen markkinoinnin toimivuudessa on puutteita. Markkinatoiminnan lisääntyminen ja monipuolistaminen edesauttaisi myös suomenhevostuotusta. Eri yhteistyötahot voisivat omalla toiminnallaan olla kasvattamassa arvostusta suomenhevosta kohtaan. Vastaustulosten perusteella suomenhevon on kehittynyt rotuna positiiviseen suuntaan ja suomenhevosen soveltuvuus ravikäyttöön on hyvää. Jalostustyöhön panostamalla rodun elinvoimaisuus saadaan pidettyä yllä. Oma kansallishevostamme siis arvostetaan ja sen tulevaisuudesta halutaan kantaa vastuuta.

LÄHTEET

- Aalto O. 1978. Valtion ravikilpailut 1865–1939. Teoksessa Grundstöm, J. Suomen ravi ratsastus hevoskasvatus 3. Kustannusliike Jaakko Grundström, Turku
- Erikson P.K. 1999. Ravurin valmennus - vaihtoehtoinen menetelmä. Teoksessa Greene, C. Uusi ravihevosen hoito ja valmennus osa 2. Suom. Mahlamäki, Siikarla & Soljama. Hakapaino Oy, Helsinki
- Immonen, T. 2002. Luentomuistiinpanot. Jämsän ravilinja 2002-2003.
- Kettunen, M. 2004a. Liinassa juoksuttaminen-vaihtelua liikuntaan. Hevosnomistaja-lehti 3/2004
- Kettunen, M. 2004b. Varsasta käyttöhevoseksi. Hevosnomistaja-lehti 2/2004
- Kemiläinen, J. 2007. Potti kasvoi, jakajat vähenivät. Hevosurheilu-lehti 3/2007
- Kinnunen, S. 2005. Onko hevosen uittamisesta hyötyä valmennuksessa? [www.dokumentti.
http://www.hevostietokeskus.fi/uploads/files/valmennus_tiedote.pdf](http://www.hevostietokeskus.fi/uploads/files/valmennus_tiedote.pdf)
[Viitattu 12.1.2007]
- Kinnunen, S., Heiskanen M-L., Mäenpää P. & Pirhonen A. 2003. Hevosten valmennusfysiologian perusteet. Hevostietokeskus, Kuopio
- Korpi, I. 2003. Ravurin käsittely ja koulutus. Teoksessa Nieminen V. (toim.) Hevosen käsittely ja käyttäytyminen. Art House Oy, Lahti
- Mahlamäki, M. 2003. Suomenhevonen ja lämminveriset – Kansallinen projekti ja globalisaatio suomalaisessa hevostaloudessa 2. Suoralla-lehti 1/2003
- Ojala, I. 1997. Suomenhevonen Suomen puolesta 1939-1945. Karisto Oy, Hämeenlinna
- Partanen, K. 1977. Ravihevosten kasvatus ja valmennus Suomenhevoset. Teoksessa Suomen ravi ratsastus hevoskasvatus 1. Raviteos Oy, Turku
- Peltonen, T. 2007a. Henkilökohtainen tiedonanto. 5.1.2007 , 24.1.2007
- Peltonen, T. 2007b. Opetuslähtötilastot. Jalostus & kasvatus 1/2007. Hippos Magazine- verkkolehti.
- Perho, A. 2004. Sä voit tehdä mitä vaan... Hevosurheilu-lehti 6/2004

Perttunen, E. 2007. Luentomuistiinpanot. Suomenhevospokkasin seminaaripäivä. Ypäjä. 21.1.2007

Raevuori, A. 1982. Ravattiinpa ennenkin. Teoksessa Raevuori, A. (toim.) Suuri suomalainen ravikirja. WSOY, Porvoo

Suomen Hippos ry. 2004. Suomenhevosen jalostusohjesääntö.

Suomen Hippos ry. 2006a. Hevoskannan kehitys. [www.dokumentti.
http://www.hippos.fi/hippos/tilastot/jalostus_ja_kasvatus/hevoskannan_kehitys.php](http://www.hippos.fi/hippos/tilastot/jalostus_ja_kasvatus/hevoskannan_kehitys.php) [Viitattu 22.12.2006]

Suomen Hippos ry. 2006b. Syntyneet varsat. [www.dokumentti.
http://www.hippos.fi/hippos/tilastot/jalostus_ja_kasvatus/syntyneet_varsat.php](http://www.hippos.fi/hippos/tilastot/jalostus_ja_kasvatus/syntyneet_varsat.php) [Viitattu 22.12.2006]

Suomen Hippos ry. 2006c. Kuninkuusravit. [www.dokumentti.
http://www.hippos.fi/hippos/suomen_hippos/kuninkuusravit.php](http://www.hippos.fi/hippos/suomen_hippos/kuninkuusravit.php) [Viitattu 23.1.2007]

Suomen Hippos ry. 2007a. Ravikilpailusäännöt.

Suomen Hippos ry. 2007b. Raviurheilu. [www.dokumentti.
http://www.hippos.fi/hippos/raviurheilu/index.php](http://www.hippos.fi/hippos/raviurheilu/index.php) [Viitattu 23.1.2007]

Suomen Hippos ry. 2007c. Kilpailukalenteri. [www.dokumentti.
http://www.hippos.fi/hippos/Ajankohtaista2006/kalenteri2007_net.pdf](http://www.hippos.fi/hippos/Ajankohtaista2006/kalenteri2007_net.pdf) [Viitattu 23.1.2007]

Suomen Hippos ry 2007d. Suomenhevonen 100-vuotta. Käyttömuodot ja määrät. [www.dokumentti.
http://www.suomenhevonen.info/sh100v/fi/sh_tanaan/E_kayttomuodot/index.php](http://www.suomenhevonen.info/sh100v/fi/sh_tanaan/E_kayttomuodot/index.php) [Viitattu 27.1.2007]

Suomen Hippos ry. 2007e. Hippoksen kalvosarjat. [www.dokumentti.
http://www.hippos.fi/hippos/tilastot/index.php](http://www.hippos.fi/hippos/tilastot/index.php) [Viitattu 20.02.2007]

Suomen ravivalmentajat ry. [www.dokumentti.
http://www.ravivalmentajat.fi/ravivalmentaja_vastaa.php](http://www.ravivalmentajat.fi/ravivalmentaja_vastaa.php) [Viitattu 3.1.2007]

Svartsjö, M. 2006. Kärkyjen edestä satulan alle? Hevosnomistaja-lehti 2/2006

Torvinen, H. 2007. Henkilökohtainen tiedonanto. 16.1.2007

Tupamäki, A. 2001. Hevosen uitto. [www-dokumentti.
http://www.shkl.net/artikkelit.php?art=46](http://www.shkl.net/artikkelit.php?art=46) . [Viitattu 12.1.2007]

Tutustu Suomenhevoseen. 2006. Maa- ja metsätalousministeriö. Helsinki.

Valkama, O. 2003. ”Sammalta suolta, savea pellolta” Hevosurheilu-lehti 88/2003

SAATEKIRJE

Hyvä hevostenvalmentaja

Teen hevostalousagrobiologiopintoihini liittyvää opinnäytetyötä Hämeen ammattikorkeakoulun Mustialan yksikössä. Aiheenani on suomenhevosen nykytilanne ja tulevaisuus ravurina. Työni tilaajana on Suomen Hippos ry.

Tämä kysely on osa työtäni ja sen avulla pyritään kartoittamaan valmentajien näkemyksiä suomenhevosravurin tilanteesta. Suomen Hippos ry tulee käyttämään tutkimukseni tuloksia Suomenhevosen tulevaisuushankkeessaan. Kysely on lähetetty satunnaisotantana 200 valmentajalle, osoitetiedot on otettu Suomen Hippos ry:n valmentajarekisteristä.

Pyydän teitä palauttamaan kyselyn täytettynä 14.2.2007 mennessä oheisessa palautuskuoressa. Vastanneiden kesken arvotaan kaksi kuninkuusravipassia Kouvolan 2007 Kuninkuusraveihin (sis. kahden päivän sisäänpääsyn raveihin ja iltajuhlaan) sekä kolme Suomenhevonen 100 v-juhlavuoden tuotetta. Osallistutte arvontaan täyttämällä tiedot kyselyn lopussa olevaan arvontalipukkeeseen. Kyselykaavakkeet analysoidaan nimettöminä.

Vastauksenne on työni kannalta erittäin tärkeä ja samalla pystytte osaltanne olemaan mukana suomenhevosen tulevaisuuden kehittämisessä!

Lämmin kiitos vaivannäöstänne!

Terveisin,

Anna Suutari puh. 050 575 9818
Agrobiologiopiskelija 2003-2007
Hamk, Mustiala
anna.suutari@student.hamk.fi

KYSELYKAAVAKE

Kyselytutkimus hevostenvalmentajille

Vaihtoehtokysymyksissä vastatkaa laittamalla rasti sopivaan ruutuun (vain yksi rasti/kohta) Avoimissa kysymyksissä vastatkaa kirjoittamalla vastauksenne tyhjille riveille.

Taustatiedot

1. Vastaaajan sukupuoli

- a.) Nainen
b.) Mies

2. Vastaaajan ikä

- a.) alle 20v
b.) 20-29v
c.) 30-39v
d.) 40-49v
e.) 50-59v
f.) yli 60v

3. Oletteko

- a.) harrastevalmentaja H1 lisenssillä (A,B tai C ajolupa)
b.) harrastevalmentaja H2 lisenssillä (ei ajolupaa)
b.) ammattivalmentaja a1 lisenssillä
d.) ammattivalmentaja a2 lisenssillä

4. Kuinka kauan olette valmentanut hevosia?

- a.) alle 3v
b.) 3-8v
c.) 9-14v
d.) 15-29v
e.) yli 30v

5. Onko teillä hevosalan koulutusta?

- a.) Kyllä
b.) Ei

Jos vastasitte kyllä, minkälainen koulutus teillä on (esim. tutkintonimike)?

---

6. Valmennatteko

- a) omia hevosia
- b) vieraita hevosia
- c) molempia

7. Kuinka monta hevosta valmennuksessanne on tällä hetkellä ja mikä on suomenhevosten osuus niistä?

- a) Valmennuksessa olevien hevosten määrä yhteensä _____,
- b) joista omia _____,
- c) suomenhevosia _____

8. Miten näette oman toimintanne tulevaisuudessa (10 vuoden päästä)?

- a) Toiminta jatkuu
- b) Toiminta ei jatku

Miksi ei _____

_____

_____

9. Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet siihen, ettette valmenna suomenhevosia?

(Vastatkaa tähän vain jos valmennuksessanne ei ole suomenhevosia.)

_____

_____

_____

_____

10. Kilpailujärjestelmän toimivuus

10.1. Kuinka tyytyväinen keskimäärin olette suomenhevosten tämän hetkiseen sarjatarjontaan?

1   2   3   4   5
Tyytymätön   Jokseenkin tyytymätön   Jokseenkin tyytyväinen   Tyytyväinen   Erittäin tyytyväinen

10.2. Kuinka tyytyväinen olette seuraaviin suomenhevosten sarjoihin liittyviin asioihin tällä hetkellä?

	1 Tyytymätön	2 Jokseenkin tyytymätön	3 Jokseenkin tyytyväinen	4 Tyytyväinen	5 Erittäin tyytyväinen
a.) sarjojen lkm	☐	☐	☐	☐	☐
b.) sarjamääritykset	☐	☐	☐	☐	☐
c.) nollasarjat	☐	☐	☐	☐	☐
d.) Nuorten Sarjat	☐	☐	☐	☐	☐
e.) Tammasarjat	☐	☐	☐	☐	☐
f.) sarjojen jakaantuminen valtakunnallisesti	☐	☐	☐	☐	☐
g.) avoimet sarjat	☐	☐	☐	☐	☐
h.) volttilähtöjen osuus	☐	☐	☐	☐	☐

10.3. Miten suomenhevosten sarjatarjontaa tulisi mielestänne kehittää?

10.4. Mitä mieltä olette suomenhevosten opetuslähtöjärjestelmästä?

1 Tyytymätön	2 Jokseenkin tyytymätön	3 Jokseenkin tyytyväinen	4 Tyytyväinen	5 Erittäin tyytyväinen
☐	☐	☐	☐	☐

10.5. Osallistuvatko valmennettavanne pääsääntöisesti opetuslähtöihin?

- a) Kyllä
b) Ei

Miksi valmennettavanne eivät osallistu opetuslähtöihin?

10.6. Millaisena koette opetuslähtöjärjestelmän merkityksen suomenhevosen kehityksen kannalta?

1	2	3	4	5
Täysin turha	Jokseenkin turha	Jokseenkin tärkeä	Tärkeä	Erittäin tärkeä
☐	☐	☐	☐	☐

10.7. Kuinka paljon arvioitte opetuslähtöjärjestelmän vaikuttavan siihen, että suomenhevoset tulevat aikaisemmin starttiin?

1	2	3	4	5
Ei vaikutusta	Vähäinen vaikutus	Kohtalainen vaikutus	Melko suuri vaikutus	Suuri vaikutus
☐	☐	☐	☐	☐

10.8. Miten opetuslähtöjärjestelmää tulisi mielestänne kehittää?

10.9 Mitä mieltä olette suomenhevosten koelähtöjärjestelmästä?

1	2	3	4	5
Tyytymätön	Jokseenkin tyytymätön	Jokseenkin tyytyväinen	Tyytyväinen	Erittäin tyytyväinen
☐	☐	☐	☐	☐

10.10. Miten koelähtöjärjestelmää tulisi mielestänne kehittää?

10.11. Ovatko nykyiset ravikilpailujen laukkasäännöt mielestänne suomenhevosen kannalta tarkoituksenmukaiset?

- a) Kyllä
b) Ei

Jos ei, niin miksi?

10.12. Muut suomenhevosten kilpailujärjestelmää koskevat kehittämisehdotuksenne

---

---

11. Suomenhevosaines

11.1. Mitä mieltä olette nykyisen suomenhevosaineksen soveltuvuudesta ravikäyttöön?

1	2	3	4	5
Heikko	Tyydyttävä	Kohtalainen	Hyvä	Erinomainen
☐	☐	☐	☐	☐

11.2. Onko suomenhevonen mielestänne kehittynyt rotuna aiemmista vuosista?

1	2	3	4	5
Ei lainkaan	Hieman	Melko paljon	Paljon	Erittäin paljon
☐	☐	☐	☐	☐

11.3. Millaisena koette suomenhevosaineksen laadun ja tarkoituksenmukaisuuden ravikäyttöön?

	1	2	3	4	5
	Heikko	Tyydyttävä	Kohtalainen	Hyvä	Erinomainen
a) laatu	☐	☐	☐	☐	☐
b) rakenne	☐	☐	☐	☐	☐
c) kestävyys	☐	☐	☐	☐	☐
d) nopeus	☐	☐	☐	☐	☐

11.4. Muita ajatuksianne tämän hetkisestä suomenhevosaineksesta

---

---

12. Markkinointi ja kysyntä

12.1. Mitä mieltä olette seuraavista suomenhevosen markkinointiin liittyvistä asioista tällä hetkellä?

	1	2	3	4	5
	Heikko	Tyydyttävä	Kohtalainen	Hyvä	Erinomainen
a) olemassa olevien sh-markkinoiden toimivuus	☐	☐	☐	☐	☐
b) kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
c) tietojen riittävyys myytävistä suomenhevosista	☐	☐	☐	☐	☐

12.2. Miten koette seuraavien foorumien toimivuuden myytävien suomenhevosten löytämiselle?

	1	2	3	4	5
	Heikko	Tyydyttävä	Kohtalainen	Hyvä	Erinomainen
a) lehdet	☐	☐	☐	☐	☐
b) internet	☐	☐	☐	☐	☐
c) näyttelyt	☐	☐	☐	☐	☐
d) huutokauppa	☐	☐	☐	☐	☐
e) toisilta valmentajilta saatavat tiedot	☐	☐	☐	☐	☐

12.3. Valmentajan näkökulmasta katsottuna minkälainen kiinnostus ja kysyntä ihmisillä on suomenhevospasvatukseen tällä hetkellä?

1	2	3	4	5
Heikko	Tyydyttävä	Kohtalainen	Hyvä	Erinomainen
☐	☐	☐	☐	☐

12.4. Onko kiinnostus suomenhevoseen mielestänne viimeisen viiden vuoden aikana?

a) Vähentynyt	☐
b) Pysynyt ennallaan	☐
c) Lisääntynyt	☐

12.5. Mieltäsi siitä, vaikuttaisiko pohjoismaisen kilpailutoiminnan yhteistyön lisääminen suomenhevosen kysyntään?

- a) Ei
b) Kyllä , miten?

---

13. Valmennus ja opetus

13.1. Minkä merkityksen näette suomenhevosen valmentamisessa seuraavilla menetelmillä (1=merkitys vähäistä, 5=merkitys erinomaista)

	1 Vähäinen	2 Tyydyttävä	3 Kohtalainen	4 Hyvä	5 Erinomainen
a) pitkät ja rauhalliset hölkkälenkit	☐	☐	☐	☐	☐
b) hiittaus raviradalla	☐	☐	☐	☐	☐
c) intervallivalmennus (reippaita vetoja)	☐	☐	☐	☐	☐
d) vedättäminen vastuskärryillä	☐	☐	☐	☐	☐
e) vedättäminen renkaalla	☐	☐	☐	☐	☐
f) vedättäminen reellä	☐	☐	☐	☐	☐
g) uittaminen kesäisin	☐	☐	☐	☐	☐
h) kävelykone	☐	☐	☐	☐	☐
i) ratsastus	☐	☐	☐	☐	☐
j) juoksutus liinassa	☐	☐	☐	☐	☐
k) jokin muu, mikä?	☐	☐	☐	☐	☐

13.2. Jos valmennatte sekä suomenhevosiä että lämminverisiä, eroavatko niiden valmennusmenetelmät toisistaan?

a) Kyllä

b) Ei

Jos valmennusmenetelmät eroavat toisistaan, miten?

13.3. Mitkä ovat mielestänne ne valmennukselliset keinot, joilla nuoria suomenhevosiä saataisiin nykyistä enemmän radalle?

13.4. Oletteko tyytyväinen tämän hetkisiin ulkoisiin tekijöihin, jotka vaikuttavat suomenhevosen valmennusolosuhteisiin?

	1 Tyytymätön	2 Jokseenkin tyytymätön	3 Jokseenkin tyytyväinen	4 Tyytyväinen	5 Erittäin tyytyväinen
a) käytettävissä oleva aika	☐	☐	☐	☐	☐
b) taloudelliset resurssit	☐	☐	☐	☐	☐
c) talliolosuhteet	☐	☐	☐	☐	☐
d) valmennusolosuhteet (ajomaastot yms.)	☐	☐	☐	☐	☐

13.5. Koetteko, että Suomessa on riittävästi valmentajia, joilla on ammattitaitoa ja kiinnostusta valmentaa nimenomaan suomenhevosia?

a) Kyllä

b) Ei

Millä tavoin asiaa voisi mielestänne kehittää?

13.6. Millainen suomenhevonen on mielestänne opettaa ajolle lämminveriseen verrattuna?

a) Helpompi
, miksi _____

b) Vaikeampi
, miksi _____

c) Ei ole havaittavissa eroa

d) En osaa sanoa

13.7. Minkä ikäisenä opetatte suomenhevosen ajolle keskimäärin?

14.2 Miten toimintaa yhteistyötahojen kanssa tulisi mielestänne kehittää?

---

15. Tähän voitte kirjoittaa vapaasti kommentteja suomenhevosravurin nykytilasta ja tulevaisuudesta

---

Kiitos vastauksestanne! 😊

Arvontalipuke

Nimi: _____

Osoite: _____

Puhelinnumero: _____

